

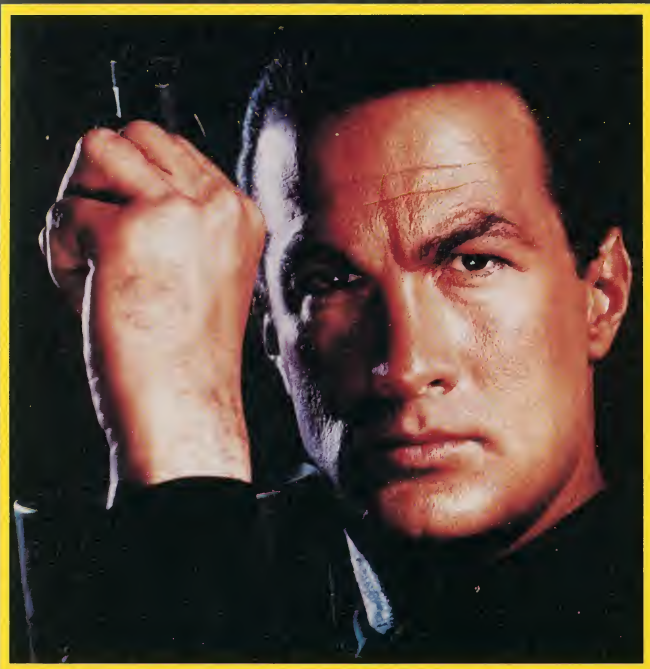

1991.
VII. évf. 11. (52.) szám
Ára: 65 Ft

video

magazin

GOLDIE HAWN:
A komédiák királynője

Stallone,
aki kibújt
Rambo bőréből

**Egy producernő
fantasztikuma**

A legkeményebb akciósztár:

STEVEN SEAGAL

TESZT:

HITACHI VT-F 785, ITT-NOKIA VR-3781

GRUNDIG KONTEX

GRUNDIG a csúcson!

RAVILL
Kereskedelmi Vállalat

1091 Budapest IX., Üllői út. 51.

Telefon: 134-2550/217, 247 m.

Telefax: 133-1180. Telex: 22-4329

Remélem, megbocsátja a szerkesztőnek, hogy egy kissé megbolygatta a lap szerkesztését. A megszokott oldalakon továbbra is a megszokott – és bízom benne, kedvelt – videóismertetők, filmes-videós portrékat, teszteredményeket, elemző írásokat találhatják, egyetlen kivétellel. A trükk birodalma sorozat ezúttal a hátsó oldalakon kapott helyet, hogy színes felvételeken is illusztrálni tudjuk szakértőnk hasznos elemzését és tanácsait arról, milyen kiegészítő felszerelésekkel és miként használhatjuk legideálisabban kamkorderünket.

Így videóznunk mi! – ismerhettük meg a múlt hónapban az izgalmas közvélemény-kutatási adatokat arról, melyek is Magyarországon a legjellemzőbb videózási szokások. Ez alkalommal azokról a kutatási eredményekről olvashatunk, amelyek azt elemzik, milyen típusú, műfajú műsorokat szeretünk legjobban nézni kazettáinkon.

Goldie Hawn, Steven Seagal és Sylvester Stallone minden bizonnyal főszereplői a moziban és otthon nézett kedvenc filmjeinek. Szárportréjuk mellett azonban arról is kötelességünk írni, milyen feltételek mellett és milyen közérzettel tevékenykedik napjainkban a hazai videó szakma: a kiadók, a forgalmazók, a tékások, akiknek célja a videóbarátok tisztességes kiszolgálása – bevalótlan a tisztes megélhetés reményében. Képviselőik nemrégiben Pécsen vitatták meg gondjaikat. Ezek megismerése azért is lehet érdekes számunkra, mert azok igencsak kihatnak a honi videóéletre.

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti vezető: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség és levélcíme:
1027 Budapest, Csalogány u. 9-11
Tel/Fax: 201-1925, Telex: 22-5138
Kiadja a DANUBE Rt.
Felelős kiadó:
Belán Gábor elnök-vezérigazgató
Szédes: ARGOS Kft.
Színbontás: REPRO RÓZSA KFT.
Nyomás: Révai-Óbuda Nyomda Kft.
Fv.: Bánáti László ügyvezető igazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a Kiadónál,
bármely hírlapkézbesítő postahivatal-
nál, a Posta hírlapüzleteiben és a
Hírlap-előfizetési és Lapellátási
Irodánál (HELIR) 1900 Budapest,
XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy
postautalványon, valamint
átutalással a HELIR Postabank Rt.
219-98636, 021-02799 sz.
pénzforgalmi jelzőszámmal
HU ISSN 0237-5141

Végő megtorlás ● Testi kapcsolatok ● Gördeszkás Love Story ● Fél lábbal a paradicsomban	4
Warlock ● Roningai ● Cápavadász ● Az Okavango delta állatvilága	5
Az utolsó harcos ● Elsőrendű célpont ● A gonosz lovagok ● A bosszú útja	6
Az amulett ● K-9000 ● Autós akadémia	7
Őszi akció a Helikon Videónál	8

Reflektorfényben a producer:
Gale Anne Hurd

A komédiák királynője:
Goldie Hawn

Amerika legmenőbb új akciósztárja:
Steven Seagal

Testzt: Koncert két videóra	18
II. Országos Videó Szakmai Találkozó és Vásár	22
Vonzások és választások	26
Az inkák földjén I-II.	29
Sikerlista	30
Egyvégtére két vég	32

A férfi, akit RAMBÓ-nak hívtak . 34

Hírózón	37
A trükk birodalma IV.: trükkészűrők, előtétek	39
A kincs ● JÖN: King's Ransom, Stagecoach	43
Topline ● Run Run Joe ● Ima egy haldoklóért ● Robocop ● Dimorides	44
A peches Sally és a szappanoperák	46

Végső megtorlás

(Final Reprisal)

Vietnam – tegnap: Egy gondosan kiválogatott amerikai kommandóosztagot kelepébe csalnak a vietnamiak. Az ellenséges katonák bekerítik és sarokba szorítják az amerikaiakat, akik közül három barát – David, Charlie és Dong – elragadják a vietnámi parancsnok kislányát, hogy szökése közben őt használja pajzsként. Az ellenséges zónából kikerülve a gyermek megpróbál elszökni, de megbottlik és elesik. A katonák hidegvérrel megölik őt. Bangkok – ma: A három barát szokásos találkoztóját tartja, és velük van David felesége és gyermeke is. A tengerparti pikniket azonban megghiúsítja egy támadó, aki súlyosan megsebesíti Davidet, és megöli a családját, majd elrabolja Charlie-t és Vietnamba csempészik. Barátai bevetik magukat a dzsungelbe, hogy kiszabadítsák őt. Azonban Charlie-t már kinezta a megölt gyermek apja, Van Phu tábornok...

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplők: Gary Daniels, James Gaines, David Light
Rendezte: Tedd Hemingway
93 perc

DB. MEDIA

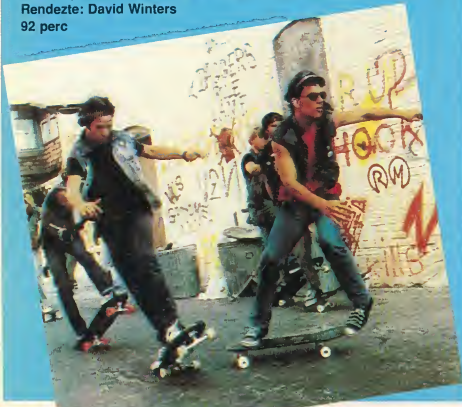
Gördeszkás Love Story

(Thrashin)

Corey Webster, egy fiatal gördeszskabajnok San Fernando faluban készül egy rendkívül veszélyes versenyre, amit Vérfürdőnek is neveznek. Miután megismerkedik a helyi gördeszskás bandával, együtt szemrevételezik a rivális banda életveszélyes bemutatóját. Corey itt pillant meg egy szép szőke lányt, akivel egymásba szeretnek. A lány azonban nem más, mint a rivális banda vad vezérének húga...

Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Josh Brolin, Robert Rusler
Rendezte: David Winters
92 perc

DEXIN

Testi kapcsolatok

(Carnal Knowledge)

Susan és Sandy egy kollégiumi bulin ismerkednek meg egymással. Sandy legjobb barátja, Jonathan nagy nőfalo, ő látja el jó tanácsokkal Sandyt, miként közeledjen Susanhoz. Hamarosan azonban nem csupán tanácsokat osztogat, hanem randevút is kér Susantól, akinek imponál Jonathan közeledése. Sandy mit sem sejt a dologról...

Színes, szinkronizált amerikai szatíra
Főszereplők: Jack Nicholson, Candice Bergen, Art Garfunkel
Rendezte: Mike Nichols
97 perc

PYRINE FILM

Fél lábbal a paradicsomban

(Speaking of the Devil)

BULL WEBSTER taxifőér munkahelyi gondokkal küzd, s ezt akarja kihasználni a konkurens vállalat. Miközben BULL anyagi helyzete egyre gyengül, nem is sejt, hogy egy olyan lottószelvény bújik meg a zsebében, amivel vagyont nyerhet. Ettől kezdve hősünk jövője izgalmi kezd a „különleges” hatalmi érdekeket: a Paradicsomból egy Agyal, a Pokolból az Ördög érkezik a Földre, hogy BULL-t a Jóra ösztönözze, illetve a Bűnre csábítsa. Úgy tűnik, ez utóbbi könnyebb lesz: az Ördög személyes képviselője ugyanis egy gyönyörű lány vörös ruhában. A jövevények földi dolgai mulattató jelenetek egész sorát eredményezik.

Színes, szinkronizált olasz filmvígjáték
Főszereplők: Bud Spencer, Carol Alt, Thierry Lhermitte
Rendezte: E. B. Clucher
98 perc

INTRA FILM

Warlock

Boston, 1691. Baljóslatú katasztrófa vár Warlockra, aki maga a gonoszság megtestesítője. Giles Redferne bukkán a nyomára, s az Ördöggel való cimborálás miatt itélék el. Am az Ördög nem hagyja cserben tanítványát. Warlock téren és időn át Los Angelesbe, háromszáz évvel későbbre kerül, s megkezdődnek huszadik századi rémtettei...

Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: Julian Sands, Lori Singer, Richard E. Grant
Rendezte: Steve Miner

New World
Pictures

Roningai

(Szamurájbecsület)

A mai Tokió helyén állott ősi Edo város határán áll egy olcsó kocsmá, melyet gyakran látogatnak prostituáltak, munka nélkül szamurájok, akiket roninoknak hívnak. A prostituáltak ismeretlenek egymás után ölik meg, s végeznek a kocsmá tulajdonosával, aki tudja, kik a gyilkosok. A tulaj temetésén megjelenik egy csapat szamuráj, akik a sógun emberei, és meglepő bejelentést tesznek...

Színes, szinkronizált japán film, 1989

Főszereplők: Yoshio Harada, Kanako Higuchi, Renji Ishibashi
Rendezte: Kazuo Kuroki

SHOCHIKU CO.

Cápvadász

(Shark)

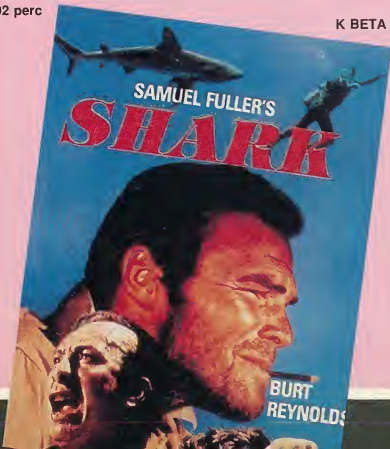
A fegyvercsempész Caine megszökik a rendőrségről Szudán partjainál. Egy vízmentő szolgálatról hall, melynek tagjai új társakat keresnek. Caine csatlakozik Annához és Mallare-hez. Hamarosan rájön, hogy egyetlen céljuk egy elsüllyedt hajóroncsot felkutatni, mely aranyat rejt magában. A hajót meg is találják, az aranyat elkezdik felhozni a felszínre, s mikor már tekintélyes mennyiséget sikerül megmenteni, Mallare-t felfalja egy cápa...

Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: Burt Reynolds, Barry Sullivan, Silvia Pinal
Rendezte: Samuel Fuller

92 perc

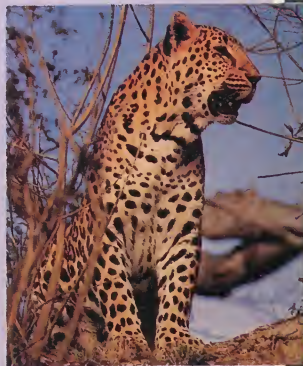
K BETA FILM

Az Okavango-delta állatvilága

Homoki Nagy Istvánhoz hasonlóan Eduard Zingg filmrendező is saját maga fedezte fel a természet különleges világát. A producer-rendező-termesztukató filmjeiben Afrika csodálatos élővilágát tárja a néző elé. E videója sorozatának első darabja. Filmjei ezentúl rendszeresen jelennek majd meg a ZOOM kiadásában.

Színes, magyarul beszélő svájci természetfilm
Írta és rendezte: Eduard Zingg

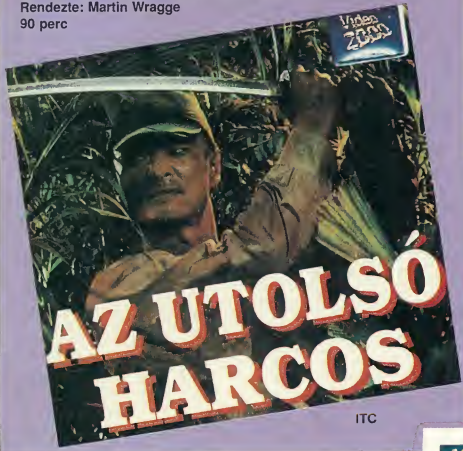

A ZOOM hamarosan amerikai tudományos-fantasztikus filmeket jelentet meg videón. Jön: Sötét csillag (Dark Star), rendezte John Carpenter
A ZOOM Kft. címe: 1024 Budapest, Keleti Károly utca 28/A. Telefon: 115-4115
Márkaboltok: Non-stop Videótekák 0-24 óráig
Budapest XIII., Pannónia u. 25. ● XI., Fadrusz u. 14.

Az utolsó harcos

Jarasz, 1945. Egy elhagyott szigeten két ember küzd egymás ellen. Az egyik amerikai, aki elmenekült a háború borzalmai elől, és a szigeten akarja kivárni a végét. A másik egy japán tengerésztilts, aki a sziget kikötőjét védi hazája hadihajójának. Az amerikai zavarja feladata ellátásában. A két férfi között ott van Katrin, akinek az élete a két férfitől függ.

Színes, szinkronizált amerikai film, 1988
Szereplők: Gary Graham, Maria Holvöe, Cary-Hiroyuki Tagawa
Rendezte: Martin Wragge
90 perc

ITC

A gonosz lovagok

Williams tapasztalt zsaru, aki tehetsége ellenére a rendőrségi létra legalsó fokán ragadt, és csupán autótolvajok fülöncpésére osztják be. Partnere Russo, egy fiatal rendőr, akit nemrég rendelték mellé. Amikor a két rendőr egy szokásos ügyben nyomoz, egy nagy nemzetközi kocsicsempészésre bukkann. A világ legdrágább autótól lopják el Los Angeles utcáiról, hogy az ázsiai feketapiacra adják el, jó áron. Williams és Russo Hongkongba utaznak...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1990
Főszereplők: Wayne Crawford, Martin Hewitt, Swan Bynn
Rendezte: Wayne Crawford
90 perc

IMAGE

CROP

John Bladison erkölcsstelen rendőr, akit először annak a rendőrség kötelekéből. Az FBI egyes vezetői mégis úgy gondolják, hogy csak ő képes a maffia egyik valiani akaró vezetőjét a börtönből a törvényszékre kísérni. Elfogadják a feladatot, de ekkor még nem tudja, milyen veszélyek leselkednek rá. A maffia bérnyilkost fogad, hogy ölje meg őket. Mi történik a rendőrséggel és az FBI-jal...?

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
Főszereplők: Tony Curtis, David Heavener, Robert Reed
Rendezte: David Heavener
100 perc

A bosszú útja

ITC

(Rainbow Drive)

Mike együtt dolgozik Dan Crawforddal, aki annak idején a rendőrszakra tanította, s aki ma a gyilkossági csoport főnöke. Crawford tanúja lesz egy brutális gyilkosságnak ám mielőtt még szólna csoportjának, kollégái nagy erővel a helyszínre vonulnak. Gyanúja, hogy valami nincs rendjén megerősödik amikor felettései megtiltják, hogy nyomozzon az ügyben...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1990
Főszereplők: Peter Weller, Sela Ward,
Rendezte: Bobby Rith
93 perc

A Video 2000 új címe:
1142 Budapest, Rohonc u. 3.
Tel.: 251-1093

Az amulett

(Demonstone)

Amikor banditák lemészárolják a titokzatos amulett őrzőjét, Ham Chint és követőit, a szerzetes az amulett által ráruházott hatalmánál fogva megátkozza a banditák vezetőjét, és megfogadja, hogy családjának minden tagja borzalmas halált fog szenvedni bűneiért. Az átok megfogán, s háromszáz évvel később az amulettben rejtőző hatalom Sharonba, az amerikai újságírónőbe költözik, aki tehetetlen vele szemben, s kezdetét veszi a Belfardo család mészárlása.

Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: R. Lee Ermey, Jean Michael Vincent

Rendezte: Andrew Prowse

K-9000

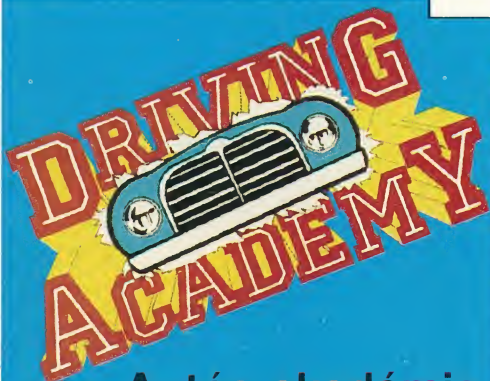
Eddie Monroe, a rendőrnagy egy magában is halálosan veszélyes. Legalábbis a bűnözők szemszögéből, hát még ha a komputerizált nyomozókutyával együtt kutatja a Piper szuperitkos laboratóriumból ellopott felszerelés nyomát, valamint a kutatás vezetőjét, a gyönyörű Aja Tunert.

Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: Chris Mulkey, Catherine Oxenberg

Rendezte: Kim Manners

VICO

Autós akadémia

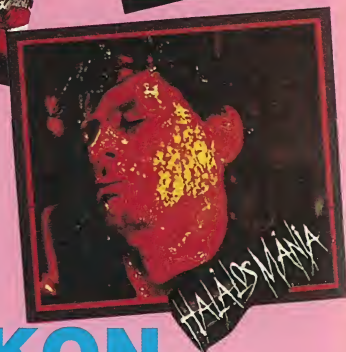
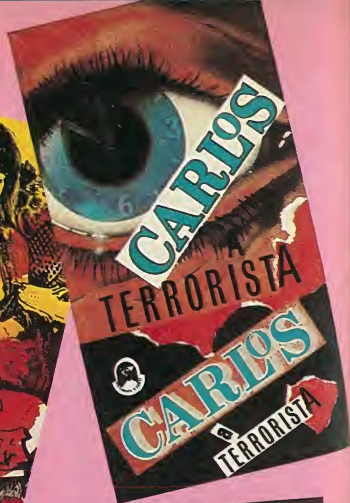
Larry, az akadémia vezetője válásával, beosztottjaival és új tanítványaival van elfoglalva. Helyetese, Abner pedig azzal, hogyan férhatná meg főnökét. Az akadémia hallgatói viszont csak az ellenkező nem iránt tanúsítanak érdeklődést...

Színes, szinkronizált amerikai film

Főszereplők: Brian Bloom, Harvey Korman, Alyssa Milano

Rendezte: Oz Scott

Műsoros videokazetták nagy választékban magánszemélyek és viszonteladók részére. Kínálatunkban szerepelnek rajzfilmek, családi, erotikus, akció- és horrorfilmek! Minden film kazettánként 600 Ft + ÁFA, amíg a készlet tart! Személyesen megvásárolható és postai utánvétellel megrendelhető az alábbi címen:

ŐSZI AKCIÓ A HELIKON VIDEÓNÁL!

Helikon Video Kft. Kereskedelmi Központ
1149 Budapest XIV., Várna u. 12-14. Telefon és fax: 1-842-117

Rajzfilmek:

Szafti (magyar)
Maria és Mirabella (amerikai)
Hattyúk (amerikai)
Hókirályó (amerikai)
Pinocchió (új, amerikai)
Nagy vörös sárkány (amerikai)
Dodó kacsa (amerikai)
Gulliver utazásai (amerikai)
Pinocchió (amerikai)
A svájci Robinson család (amerikai)
Vili, a veréb (magyar)
Robin Hood (amerikai)
80 nap alatt a Föld körül (amerikai)
20 ezer mérföld a tenger alatt (amerikai)
Alice Csodaszámban (amerikai)
Hamupipőke (amerikai) stb.

8 video

Játékfilmek:

A Shogun árnyéka (japán samurájfilm)
Halálós mánia (amerikai horror)
Balthés fickó (amerikai akció)
Az örültek (amerikai horror)
Pánik (amerikai horror)
Hátborzongató (amerikai horror)
A gonoszság áldozata (amerikai horror)
Kíméletlen hóhér (amerikai kalandfilm)
Veszélyes titok (amerikai westernfilm)
Carlos, a terrorista (amerikai akció)
Vérbosszú egy zsaruért (amerikai akció)
Egy ügyes kéz mindenre kész (angol szexfilm)
Szerelmi leckék (amerikai vígjáték)
Sárga Emanuella (amerikai erotikus film)
Szerelmek és spagetti (amerikai vígjáték)
Kikó (amerikai gyerekkönyv), A Savanna mosolya (amerikai gyerekkönyv) stb.

Reflektorfényben
a producer:

Gale Anne Hurd

„Mihez akar kezdeni ebben a szakmában? –
kérdte a szakma nagyjá, Roger Corman.

Kicsit megriadtam, mert eddig még nem körvonalazódott
bennem pontosan, csak azt tudtam, hogy a filmiparban
akarok dolgozni bármit, ami jut nekem. Ha azt akarta volna,
hogy járjam körbe az irodákat, és két éven át szedjem fel
a szemetet, vállaltam volna. De aztán jött egy jobb ötletem:
producer akarok lenni!
Majd később – mondta Roger.”

A filmszakma csillogó világa sok fiatal elbolondít, de persze akadnak olyanok is, akik minden nehézséget felmérve eldöntik: ha török, ha szakad, a mozik születésénél fognak bábkodni. Így határozott Gale Anne Hurd is, ám szülei egy cseppet sem lelkesedtek ötletéért, s a szófogadó leányzó szépen elvégezte a Stanford Egyetem közgazdasági szakát. A bölcsészdoktor atya felélegzett, de Gale korántsem keresett állást közgazdász-ként, hanem újabb diplomát szerzett kommunikációelméletből, majd Roger Corman New World stúdiójának tanfolyamára iratkozott be. Sikertől meggyőznie aggódó családját, hogy Corman az az ember, aki hihetetlenül jó érzékkel szűrja ki a tehetségeket, és ha őt ki választja, akkor már el is indulhat a karrier felé.

kadt a nyakába. A marketingben ugyan kevés tapasztalata volt – az egyetemen tanultak még Amerikában sem alkalmazhatók jól a gyakorlatban –, de Corman, szokása szerint, bedobta a lányt a mély vízbe. A dolog jól sikerült, rövidesen ▶

Ahová lépek,
szörny terem

EGYBŐL A MÉLY VÍZBEN

Corman felfigyelt az igyekvő, tehetséges növendékre, és meghívta asszisztensnek. A lány éjjel-nappal dolgozott, olvasta a forgatókönyveket, mellékszereplőket válogatott, majd két hónap alatt őt New World-produkcióban készült film hirdetési kampánya sza-

Gale lett a cég marketingrészelegének vezetője. Ez azonban nem elégítette ki ambícióját, mert – bár jól keresett – még mindig messze volt a film születésétől...

Közben Corman produkciómenedzser-asszisztenssé, magyarul gyártásvezetővé lépett elő, s a *Battle Beyond the Stars* (Csata a csillagok mögött) című filmben Gale együtt dolgozhatott egy jóképű operatőrrel, bizonyos Jim (sic!) Cameronnal. Meglátni és megszeretni egymást egy pillanat műve volt – miként a moziban –, annál is inkább, mert mindketten nagy sci-fi-kedvelők voltak. Már átestek a fanok gyerekbetegségein, a klubokon, a fanzinokon, és igazi sci-fi film

Terminator (A Halálosztó)

A földönkívüli zsarú

megvalósításáról ábrándoztak. Cameron meg is írta a forgatókönyv vázlatát, végül meg voltak győződve arról, hogy együtt van egy sikeres film valamennyi alkotórésze. Most már csak a megfelelő lehetőség várattott magára...

A HÁZASPÁROS TERMINÁTORA

1981-ben Gale Corman *Smoky Bites the Dust* című filmjének lett társproducere, majd „kirepült”: a Pacific Western

ARMSTRONG (BALRA)
JAMES CAMERON
A FILM SZERZŐJE
KÉPZETT MŰVÉ-
SZI TUDÁSÁVAL
ELŐZMÉNYES
POLYMERBŐR

Productionnal független, vagyis egyetlen nagy filmvállalathoz sem kötődő alkotásoknál működött közre. Most már jutott ideje a magánéletre is: összeházasodtak Cameronnal. A házaspár együtt munkálkodott közös filmötletén, amely a Terminator címet kapta. Az Orion cégnek megtetszett a többszöri átdolgozott sztori végső formája, ráadásul bíztak abban, hogy a Corman-féle iskolát kijárt házaspár ismeri a szakma minden fogását és fortélyát.

Az abszolút főszereplő, Arnold Schwarzenegger szerencsés véletlen folytán kapta meg az antihős szerepét, a kiborgét, akit gyilkolásra programoztak be. Az Orion társaság ugyanis a hős alakját látta benne, de Gale nem lelkesedett az ötletért. Úgy vélte, hogy a jövőből érkező férfi karaktere nem igazán illik a meglehetősen robusztus Arnoldra, annál inkább való neki a rosszfiú-

szerep. Schwarzenegger is élénken helyeselt, így szemelték ki Michael Biehn Kyle szerepére, aki azt örömmel elvállalta, bár kijelentette többször is, hogy nem szereti a sci-fit...

A MEGÉRTŐ PRODUCERFELESG

Cameron és hitvese azonban továbbra is hű maradt a fantasztikumhoz. Megkapták az Aliens, A bolygó neve: halál második részének a jogát, amely nem Ridley Scott munkájának utánzata akart lenni, hanem egy teljesen önálló alkotás. Gale elismerte, hogy tehetséges férje nem könnyű ember, hiszen „nemcsak képi, hanem – forgatókönyvíróként – verbális fantáziája is a maximum elérésére törekszik.” Cameron az előzőszületi munkák minden fázisával foglalkozott. „Ő írta a forgatókönyvet, ő tervezte a díszleteket, vagy legalábbis ötleteivel bombázta a

kollégákat. Még az *idegen* figurája is az ő tervezése, persze eléggé riasztó, de hát éppen ez kellett a mozihoz..." – nyilatkozta a megértő producerfeleség, aki az előzetes reklámkiadásból mentett meg bizonyos összegeket, hogy legyen pénz az újabb ötletek megvalósítására is.

A szereplőlistán ismét feltűnt az a Michael Biehn, aki nem kedveli a sci-fit, s akit a rendező megint felesége kívánságára hívott meg a pro-

dukcióba. Közben sandán mosolygott, amikor a Hicks tizedest játszó színész nagyokat nyögött a vagy harminckilónyi felszerelés súlya alatt. Lehet, hogy a féltékenységgel zöld szemű szörnyetege mocorgott Cameronban? Ki tudhatja...

Gale Anne Hurd továbbra is szívesen vállalta a sci-fik produceri munkáját. Az *Abysst* Cameron rendezte, az *Alien Nation* Graham Baker harma-

Hívd a rádiót! (Talk Radio)

Terminator 2.

A bolygó neve: halál

dik nagyjelmje. Gale nagyon meg volt elégedve a főszereplővel, James Caannal. „Jimmy csodálatos vígjátékban és akciófilmben egyaránt, minden érzelmi reakció megvan benne, amit a film igényel” – mondta. A másik főszereplő, Mandy Patinkin játéka is elnyerte a tetszését, hiszen egy idegen, azaz földönkívüli szerepében szokatlanul barátságos figurát hozott, nem a bizonyos sci-fikben megszokott elenség álarcaban tetszelgett.

A KÉT DUDÁS

Gale nagyon sokat vállalt. Nevéhez fűződik a No Frills Films (kb. Nem Nagyképű Filmek) nevű gyártó- és forgalmazó vállalat, amely első filmes rendezők munkáival foglalkozik. Számos terve van még, nem tett le a forgatókönyvírásról sem, s szerencséjére rá és Cameronra nem vonatkozik az ismert mondás, mert itt két dudás jól megfér egy csárdában... Ezt bizonyítja a nemrég elkészült *Terminator 2.* is, amelyből a házaspár és persze a közreműködők kiváló munkája eredményeként újabb nagykasszaker született.

Threton Judit

Gale Anne Hurd filmjei

1979

The Lady in Red
(asszisztens)

1980

Alligator (asszisztens)
Battle Beyond the Stars
(Csata a csillagok mögött)
(gyártásvezető)

1981

Smokey Bites the Dts
(társproducer)

1984

Terminator (A halálosztó)
(producer)

1986

Aliens (A bolygó neve: halál)
(producer)

1988

Alien Nation (Földönkívüli zsaru)
(producer)

1989

Abyss (A mélység titka)
(producer)

1990

Downtown
(executive producer)
Tremors (Ahová lépek, szörny terem)
(executive producer)

1991

Terminator 2.:
The Judgement Day
(executive producer)
Terminator 2.:
Az ítélet napja
The Waterdance
(executive producer)

INFORMATIKA KFT

1067 Budapest, Teréz körút 31.
Telefon: 132-2562, 131-1986, 131-1786
Fax: 131-1786 • Telex: 20 2701 ltkfh
VIDÉKI IRODÁINK:
Debrecen, Béke útja 51. Telefon: (52)21-568
Pécs, 7624 Asztalos János u. 33.
Telefon: (72)25-545

SONY

CAMCORDER (8 mm): CCD-F 375, CCD-F 550, CCD-TR 45,
CCD-TR 50, CCD-TR 55, CCD-TR 75, CCD-V 100,
CCD-V 200, CCD-V 700E (HI), CCD-V 800E (HI),
CCD-V 5000E (HI)

VIDEORECORDER: SLV-656 VHS (HI-FI) editing,
SLV-815 VHS (HI-FI) editing, SLV-262, SLV-282, SLV-363,
EVS-650 (8 mm HI-FI), EVS-850 (8 mm HI-FI),
EVS-1000 (8 mm HI-FI) HI

PANASONIC

CAMCORDER: NV-M 7, NV-M 25, NV-M 10, NV-MC 20,
NV-MS 70, NV-MS 90, NV-MS 1 (M-8000)
VIDEORECORDER: NV-J 30, NV-J 35, NV-F 65, NV-F 75,
NV-G 500, NV-J 700, NV-FS 1, NV-FS 90, NV-FS 100, NV-180

JVC

CAMCORDER: GR-A 1, GF-S 1000
VIDEORECORDER: HR-D 530, HR-D 960, HR-S 5500,
HR-S 5800

FUJI

CAMCORDER: FF 60 wide (8 mm), FH 80 HI (8 mm)

Professzionális rendszerek:

S-VHS, U-matic, Béta, SP 1" és kiegészítő berendezések

Törökán

EXKLUZÍV

a szépségért,
az egészségért

**Komplex
fogyasztó
program
Helyi fogyasztás**
(has, csípő, comb)
**Solárium
Természetes
gyógymódok
Akupunktúra**
(éhségcsillapítás,
dohányzásról

leszoktatás,
fejfájások,
mozgásszervi
betegségek,
egyéb betegségek
kezelése)
Lézerakupunktúra
Talpmassage
Svéd massage
Kínai massage
Szakorvosi ellátás

Szeretettel várjuk hétfőtől péntekig 8-20 óráig

EXKLUZÍV

Osztárk-Magyar Kft.
Budapest XII., Ágnes u. 28.
Tel.: 1-86-86-77

A RAMOVILL HI-FI ÁRUHÁZ

Bp. V., Belgrád rkp. 22
tel.: 1382-719, 1382-735

AJÁNLATA!

HITACHI, PANASONIC, SONY, AKAI,

ITT NOKIA televíziók,

kamkorderek, videók tartozékai,

AUDIO- és VIDEO-kazetták,

összekötő kábelek nagy választékban!

FUBA, KATHREIN, SATEX egyedi,

nagyközösségi műholdvevő

és AM mikro rendszerek telepítése.

Bp. V., Sörház u. 1. sz. alatti

ALKATRÉSZBOLTUNKBAN

nagy választékban kaphatók videófejek

és más videóalkatrészek.

Tel.: 1181-456

RAMOVILL

VIDEOTÉKÁK, FIGYELEM!

Ha Önnek van kölcsönzője, nem lesz több gondja,
ha CENTEX SOFTWARE az egyik alkalmazottja. Ő
mindig pontos, gyors, nem fárad el, és minden in-
formációt tud, amire csak szüksége lehet.

Kipróbált programok napi és órás kölcsönzésre,
változtatható paraméterekkel.

Kazetta- és taglisták, forgalmi adatok, előjegyzés,
számlázás, műfaj- és toplisták, kazetták megron-
gálásának naprakész nyilvántartása, zárt pénztár-
kezelés, névsorlisták.

Kérésére bemutatjuk, demolemezen kipróbálhatja,
ha kell, betanítjuk.

A program ára: 30 000 Ft, és a fizetéshez 1 db
5 000 Ft-os szelvényt is felhasználna!

A program megrendelhető:

TECHNOVILL MŰSZAKI BOLT

1041 Budapest, Rózsa u. 60/A. (volt Tito u.)

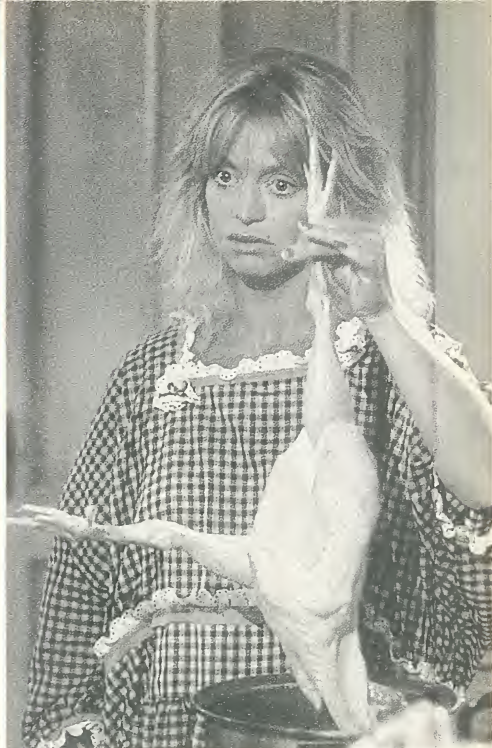
Tel.: 1-695-429

SZELVÉNY

CENTEX SOFTWARE
5 000 Ft

Goldie Hawn

Világéletében
vihogós volt.
Ennek köszönheti,
hogy felfigyeltek
rá. Még a 60-as
évek végén,
amikor lenszőke
hajjal, hatalmas
kék szemekkel
és lenge
öltözékben
csetlett-botlott
a *Ne vessünk* című
tv-sorozatban.
Egész Amerika
dőlt a nevetéstől,
amikor alakja
fölbukkant
a képernyőn.

A sikerért azonban keményen
meg kellett dolgoznia. Már hat-
éves korától kezdve táncolt,
majd névtelen csoportokban,
együtteseiken szerepelt, ne-
venincs bárókban volt névte-
len go-go girl. (Ne gondoljon
senki semmi rosszra!) Csak
egy lány volt a tánckarból,
semmi több. Alaposan megis-
merte az élet keserű oldalát. A
mindennapi fárasztó munkát,
a szerződéses utáni rohanga-
szást, a sok lemondást, a ma-
gánélet szinte teljes hiányát. A
rengeteg nehézség és rossz ta-
pasztalat ellenére mégis kitartott
– normális maradt egy abnor-
mális világban. Hogy ennek el-
lenére (vagy éppen ezért?) sike-
rült fölemelkednie a csúcsra,
betörnie a legjobbak közé?

Ő maga a véletlen művének
tartja. „*Sohasem volt ez igazi
elhatározás. Egyszerűen így
addótt!*” – mondja Goldie.

Egy zsidó asszony és egy
angliandí zenész házassága-
ból született Washingtonban,
1945. november 21-én. A tánc
iránti szerelem meghatározta
az életét. A tanulás mellett,
majd iskolai elvégzése után
így csak természetesen, hogy e
pályán próbált szerencsét.
Hűszéves, amikor először
jegyzik nevét a *Csókölj meg,
Katám!* (Kiss Me Kate) című
musical bemutatóján, majd
még ugyanebben az évben
(1965) a Las Vegas-i The De-
sert Inn Szállóban lépett fel.
Az amerikai szórakoztatóipar-
ban egy Las Vegas-i fellépés
mindig meghatározó jelentő-
ségű, amolyan mély víz. Külö-
nösen azok számára, akik az

első tempókat teszik meg a túl-
zsúfolt medencében.

A jó alakú, táncos lábú lány
eladhatónak bizonyult, beme-
legítésül néhány tv-sorozat
szerepére hívták meg. Itt az-
után egy hangos kacajjal hálál-
ta meg a bizalmat, amelynek
visszhangja egészen Hollywo-
odig elhallatszott. 1968-ban,
egy habkönnyű vígjátékban (*A
legeredetibb család a világon*)
debütált a vásznon. Rögtön
utána pedig a nagy kiugrás, *A
kaktusz virága* (1969) követke-
zett. Goldie Hawn a tv-sorozat-
beli figurát tökéletesítette, ő volt
a meghatóan vihogó buta kis ci-
ca, aki elég szexi és naív volt
szeretőnek, de túlságosan szexi
és naív volt feleségnek. A szí-
nésszőn nagyszerűen lubickolt
Toni Simmons szerepében,
egyszerre volt maga a megtes-
tesült ártatlanság a tágra nyitott,
a világra rácsodálkozó hatalmas
szemeivel s a butácska, de az
adott pillanatban dönteni képes
szájdizentériás lány, akiből
megállíthatatlanul ömlik a szónó,
olyannyira, hogy még a hasonló
kvalitásáról ismert Walter Ma-
thaut is időnként fedezébe
kényszerítette. Goldie Hawn

egyszerűen leghengerlőnek bi-
zonyult, meg sem állt az Aka-
démiai Díj átadási ünnepségé-
ig. S ha már ott volt, át is vette
a legjobb mellékszereplőnek
járó Oscart.

Oscarral a háta mögött már
el sem lehetett képzelni más-
ként, mint filmkomédiák nai-
vájaként. Először Peter Sellers
levesestányérjába esett bele –
Egy lány a levesemben (1970),
majd *A pillangók szabadok*
(1972) és a *Sampon* (1975) cí-
mű filmekben alakított egyfajta
gyermek-asszonyt, akinek a
férjnek nem tudják igazából el-
dönteni, hogy ágyba dugják-e
vagy lefeküdjének vele.

Goldie Hawn közben meg-
mutatta a másik arcát is. Bár
ugyanazt a vihogós, nagy du-
más asszonyt látjuk, mégis
más, mint eddig: komolyabb,
hitelesebb. Talán azért, mert a
Sugarlandi hajtóvadászat
(1974) története valós esemé-
nyeken alapszik. Egy minden-
re elszánt asszony ugyanis
megszökteti a férjét a börtön-
ből, majd elindulnak, hogy
visszaszerezze a nevelőszü-
lőkhöz kiadott gyermeküket. A
film mozgatórugója a nem kü-

Hárman a szamizsamokban

Mel Gibsonnal a Pali-madárban

Walter Matthauval A kaktusz virágában

lőnősebben okos nő. „Műveletlen nőszemély, fel sem fogja a jóléti állam intézkedéseit, melynek mechanizmusa elszakítja csecsemőjétől – mégis hajlandó fejfel nekimeenni ennek a gépezetnek... Útjuk kavalkádi, diadalmenet lesz, s útközben népszerű hőskölké válnak. Anarchia táplálta hírhedségük azonban halállal végződik (az asszony közvetve felélő férje haláláért). A hatóságoknak nem volt más lehetőségük, minthogy golyózáporral szabaduljanak meg zavaruktól és megaláztatásuktól.” (Michael Pye–Linda Myles)

A komédiák királynője 1978-ban az *Övökadi és törpötöl!* című fergeteges tempójú dolgozattal öregbítette hírnevét. A bombasztikus ötletre (egy banda el akarja rabolni a pápát) és a bevált sablonokra építő komé-

dia – középpontjában egy véletlen folytán az események sűrűjébe csöppendő lánnyal – az amerikai vígjátékok mintapéldánya: ruha- és személycserék, nagy üldözések, váratlan fordulatok váltják egymást, ezernyi lehetőséget adva első sorban Goldie Hawn számára, hogy megnevettesse nézőközönségét. Nem is voltak kevesen, a mozi világcsikert aratott.

A közönség-, de különösen az anyagi siker lehetővé tette Goldie számára, hogy új filmjét már részben maga pénzelje. Így született meg a *Benjamin közlegény* (1980), amely újabb kitérési kísérletként fogható fel az eddigi skatulyából. Ebben egy tipikus középosztálybeli asszonyt alakít, akinek újszerűt s mellesleg nyers és durva férje szívrohamban végzi a fürdőszoba kövezetén, a

nászéjszaka kellős közepén! Az ifjú özvegy, egy lágy szavú toborzótiszt beccszavára adva, azt hiszi, hogy a férje halála fölött érzett szomorúság kiheverésének legjobb módja, ha belép a hadseregbe. Így talán önmaga szemében is elnyerheti azt a függetlenséget és életrevalóságot, ami az eddigi életében nemigen adatott meg neki. A válóság persze sokkal prózaibb. Tiltakozik is kezdetben a hagyományos engedelmesség, a pusztá beletörődés ellen, mígnem később karriert csinál specifikusan amerikai optimizmusával.

A film meglehetősen vegyes fogadtatásban részesült, a kritikusok szapulták is eleget, mondván, szerintük Goldie Hawn energiája nagyobb részét fölemésztette a terv megvalósítása, s csak kisebb há-

nyada jutott a szerep megformálására. A kritikusok véleményére persze sosem kell adni, meg aztán a pénztári jelentések mindennél többet mondtak, az Oscar-jelölésről már nem is beszélve.

A férfiak világába betörő nők problémáját feszegette a *Váltott műszak* is (1984). A mozi azonban kedves, humanista stílusa és szereplőinek meleg, természetes játéka ellenére elszalasztotta azt a lehetőséget, hogy megragadjon a pillanat valódi élet és iróniáját. A munkába álló nőknek „az amerikai ipar izomzatává válásának” pillanatát. Az eredmény csupán egy „aranyos” film lett: „az aranyos” Goldie Hawn találkozik egy „aranyos” munkatársával, Kurt Russellel, van néhány „aranyos” kis aggály, de végül lesz egy „ara-

Chevy Chase,
a hűséges
vigjátéktárs

Társ-
producerként
a Benjamin
közlegényben

Filmjei:

Jó reggelt, világ! (Good Morning World, 1967–68 TV)
Nevezzünk! (Rowan and Martin's Laugh-In, 1968–70 TV)
A legeredetibb család a világon (The One and Only, Genuine, Original Family Band, 1968) r: O'Herlihy
A kaktusz virága (Cactus Flowers, 1969) r: Gene Saks (bemutatót)
Egy lány a levesemben (There's Girl in My Soup, 1970) r: Bo-
ulling
S (1971) r: Richard Brooks
A pillangók szabadok (Butterflies Are Free, 1972) r: Katselas
Sugarlendi hajfővadászat (The Sugarland Express, 1974) r:
Steven Spielberg (bemutatót)
A lány Petrovkából (The Girl from Petrovka, 1974) r: Robert
Ellis Miller
Sampson (Shampoo, 1975) r: Hal Ashby (Intervideo)
A Hercegnő és a Koszos Róka (The Duchess and the Dirtwater
Fox, 1976) r: Herbert Frank
Utazások Anitával (Viaggio con Anita, 1978 olasz) r: Mario Mo-
ricelli
Óvakodj a törpétől (Foul Play, 1978) r: Colin Higgins (bemutatót)
Benjamin közlegény (Private Benjamin, 1980, színész, társpro-
ducer) r: Howard Zieff (Intervideo)
Hárman a slamasztikában (Seems Like Old Times, 1980) r:
Sandrich (Videa)
Szeretők és hazugságok (Lovers and Liars, 1980) r: Mario Mo-
ricelli
Házasadjunk, vagy tán mégse? (Best Friends, 1982) r: Norman
Jewison (Intervideo)
Váltott műszak (Swing Shift, 1984, sz. p) r: Jonathan Demme
Protokol (Protocol, 1985, sz. p) r: Herbert Ross (Intervideo)
Vadmacskák (Wildcats, 1986) r: Michael Ritchie (Intervideo)
Potyautas (Overboard, 1987) r: Garry Marshall
Palimádár (Bird on Wire, 1990) r: John Badham (Dunafilm)
Crisscross (1990) r: Chris Menges

zonyítéka a **Palimádár** (1990), amelyben Mel Gibson oldalán végigkomédiázza a filmet. A menekülő páros sztorija, a két-balkézes, ügyefogyott lány alakja újra meghódította a közönséget. Hiába, a kedves naivitát nem lehet megenni!

Magánélete eleinte a homályos elővárosi stílusban folyt: házasság, válás (Gus Trikonis rendezővel, 1969–76), új házasság, két gyermek (Oliver és Kate), egy ház, kerítés, kutyák, macskák, majd újra csak válás (Bill Hudson zenésszel, 1976–80). Bár azóta függetlenként él, „a családi élet még mindig a legfontosabb a számomra – mondja. – De meg kellett tanulnom, hogy az én életemben mindig másképpen alakulnak a dolgok. A férfiak nem bírják elviselni, ha egy asszonynak bármikor megvan a módja és

a képessége arra, hogy el-
menjen. Vannak kutyáim, van
egy házam, vannak gyerekeim,
de mindez nem konvencionális
módon van. Értsd: egyedül
harcoltam meg értük.”
Jelenlegi élettársával, Kurt
Russell-lel szerencsére nincs
ilyen gond.

A kínálat rettentően kicsi női
komikusokból. Régen, Holly-
wood fénykorában két jelleg-
zetes típusuk volt, a Katherine
Hepburn-féle intellektuális, fi-
nom humorú, illetve a Marilyn
Monroe nevével fémjelzett na-
iv, szőke bombázó szerep
nem éppen önként vállalt ko-
mikuma. Ma, amikor Hollywo-
od is kénytelen volt alkalmaz-
kodni az őt körülvevő világhoz,
létezik egy Goldie Hawn. Csak
így egyszerűen, termé-
szetesen.

Szilágyi G. Gábor

nyos »kis szerelmi kapcsolata,
miközben »aranyos» kis barát-
ságra tesz szert Christiane
Lahtival, az »aranyos» kis ri-
banccal. És amikor a férje (Ed
Harris) hazatér, mindenki
olyan »aranyos», hogy telje-
sen mindegy, mi történik, tud-
juk, hogy a dolgok »aranyos»
véget érnek.” (Newsweek)

Talán az ezeket a filmeket

fogadó ellentétés megnyilvánu-
lások készítették Goldie
Hawnt arra, hogy visszatérjen
rég bevált szerepköréhez. A
suszter maradjon a kaptafánál,
tartsa a mondás, s kétségtelen
tény, hogy Goldie jó „suszter”
a maga nemében. Ennek a
visszatérülésnek s Goldie
szerencsecsillaga tartós ra-
gyogásának a legékesebb bi-

AMERIKA LEGMENŐBB ÚJ AKCIÓSZTÁRJA

STEVEN SEAGAL

Két évvel később, amikor a családjával – apja nyugalmazott tanár, anyja ápolónő + három nővér – Detroitból Kaliforniaba költözött, lehetősége nyílt közelebből is megismerkednie a karatéval – szorgos látogatója lett az edzőtermeknek. Az elkövetkező évek alatt kemény munkával képezte magát, leginkább az aikidóban, amely a harcművészetek talán legnehezebb szellemi fajtája, lévén az ellenfél támadásának továbbvitelén és lekerekítésén, vagyis a nagyon jó helyzetfelismerésen és a támadáshoz való pontos alkalmazkodáson alapul.

1967-ben Seagal úgy érezte, hogy az amerikai karateiskolában mindent elsajátított, amit csak lehetett, számára az többet nem tud nyújtani. Érdeklődése így törvényszerűen a sportág egyik őshazájá, Japán felé fordult, mert azt gondolta, ismereteit, tudását csak ott, a helyszínen tudná továbbfejleszteni, tökéletesíteni. 17 évesen tehát úgy döntött, Tokióba költözik. A beilleszkedés nem volt zökkenőmentes. Valami fanatikus akarat-erővel és kitartással dolgozott; miközben mind jobban elmélyült a harcművészetek testet és lelket egyaránt próbára tevő tanulmányozásában, japán diákokat tanított angol nyelvre, így kereste meg a létfenntartásához és a tandíjhoz szükséges összegeket. Egyaránt érdekelte a karate, a dzsúdó, a kendó és különösen az aikido. Valamennyi művelését magas szinten sajátította el, melyet a fekete öv is jeleznek. Egy idő után kezdtek szakmai körökben mind jobban megismerni a megszállott amerikai nevét, aki később azzal lepte meg mestereit, hogy nem áttalott idegen létre saját dojt, azaz harci akadémiát nyitni. Seagal volt az első nem ázsiai, aki ilyen nagy fába vágta a fejszéjét a szigetországban.

A '60-as évek vége, '70-es évek eleje volt a karatefilmek előretörésének korszaka, amikor is néhány olcsó hongkongi produkció megle-

Steven Seagal alig hétéves volt, amikor 1957-ben nézőként részt vett egy karatebemutatón.

Találkozása az addig még Amerikában sem nagyon ismert küzdősporttal meghatározó élménynek bizonyult, egy egész életre elkötelezte magát mellette.

pő (főleg) amerikai és nyugat-európai sikere láttán, a felfokozott érdeklődés hatására megindult a tömeggyártásuk. Ekkor került először filmközelbe Seagal is, aki több esetben is tanácsadóként, a verekedések koreográfusaként dolgozott e mozikban. A másik, ez idő tájt fontosabb vállalkozása volt, hogy egy biztonságtechnikával, illetve személyi védelemmel foglalkozó céget alapított. Munkája során több prominens személyiség védelmét is ellátta. 1980-ban azután megismerkedett a japán film-történet élő legendájával, Toshiro Mifunével, akitől a szamuráj szellemiség, valamint a szamurájkard forgatásában szerzett jártasságot. Közben változatlanul bedolgozott a filmekbe, Japánban forgató nyugati produkcióknál, sőt színésztanítványokat – például James Masont és Sean Connert is másokat – is vállalt. Egyébként éppen James Mason volt az, aki felkeltette érdeklődését a színész pályára iránt.

15 éves távol-keleti tartózkodás után tért vissza az Államokba, ahol Los Angelesben megalapította a *Ten Shin* dojt. Mivel a környéken hemzsegetek a filmek, akik közül sokan még az iskolájában is megfordultak, Seagalban lassan felmerült a gondolat, hogy „foglalkozása” révén szerzett rengeteg ta-

pasztataltat valamilyen formában hasznosítania kellene a filmgyártásban. Gondolt egy merészt, a régi bevált sablonokból összegyűrt egy forgatókönyvet, megpékelte azt egy kis harcművészettel, majd az egészet a hóna alá csapva elballagott a Warner Bros. stúdió vezérkarához. A nagytejűeknek tett szett az ötlet, s miután megmészítették azt az eretnek gondolatot is, hogy Seagal a társproducer, sőt a főszereplője is legyen a darabnak, megadták a szabad utat a forgatáshoz. Így született meg *Nicónak* (*Above the Law*, 1988), a chicagói zsarunak a története, akinek felfordult a gyomra a rendőrségi korrupció láttán. Átigazolja a CIA-hoz azért harcol, hogy megistáítsa a rendőrséget a megvásárolt zsaruktól. Az össze-csapás heves és kíméletlen, ám Nico jól hasznosítja a Vietnámban szerzett aikidoutudását. Óriási termete (193 cm magas), hatalmas szíve és (elsősorban) a félelmetes fegyverek – testének valamennyi porciája – tökéletesen kifinomult alkalmazása révén egy csapásra belopta magát a közönség szívébe.

A film sikerét látva Warnerék újabb elfoglaltságot kerestek a számára. Steven McKay forgatókönyve – már a címe is jó: *Olve vagy halva* (*Hard to Kill*, 1990) – ideális alapanyagnak bizonyult:

Olve...

„Tetszett az ötlet, hogy az akciófilmben egy merőben szokatlan szituációt alakított ki a szerző. A főszereplő ugyanis két évre kiesik a mindennapi életből is, ennek ellenére, miután magához tér, újra felveszi a harcot” – mondta Lee Rich producer. Igen, a kómáról Robin Cook óta tudjuk, hogy vesélyes dolog, különösen az, ha felébred belőle az ember. Mert az csak természetes, hogy ennek híre megy, s a gyilkosok csapata, akik miatt az egész családját elveszítette, újra akcióba lép, hogy befejezze azt a munkát, amelyet évekkel ezelőtt elromlott. Egyről azonban megfeledkeztek – Mason Storm nem felejtett, s bosszúért liheg.

„A film erőteljes alkotóeleme, hogy a gazember egy tipikus '80-as évekbeli politikus” – mesélte Bruce Malmuth, a rendező. „A fő-

... vagy halva

Megcsömörült zsaruként: Halálra jelölve

hősnek kell letépnie az önjelölt és média támogatta politikus álarcát, hogy az nem az igazságot és a humanitást szolgálja, hanem a saját érdekeit. Ez a téma mindvégig mozgásban tudja tartani a filmet." A másik mozgatórugó pedig maga

Seagal, aki rendet vág a gazemberek sorai között, s valami olyan tökéletes magabiztossággal tépkedi az álarcokat, mintha világéletében ezt csinálta volna.

Seagalnak ennél a filmnél is volt egy kikötése, mégpedig hogy Kelly

Le Brock legyen a partnere. Aki még nem tudta, az megtudhatta, hogy Le Brock kisasszony aszszonyneve Seagalné, s két kis Seagal-poronty büszke tulajdonosa. Még Japánban ismerkedtek meg, ahová Kelly még modell korában egyszer ellátogatott.

A *Halálra jelölve* (Marked for Death, 1990) egy másik filmtérrel kezdődött. Az alkotók egy Japánban játszódó akciósorozat gondolatával kacérkodtak, ám Michael Douglas megelőzte őket (Fekete eső/Black Rain, 1990). Mivel nem akartak az utánérzés hibájába esni, más helyszín után néztek. Jamaica-ban akkoriban éppen nem forgatott ismertebb sztár, így Seagal ellenfelei a jamaicai gengszterek lettek. A téma persze megint a kábítószér, s hősünk a változatoság kedvéért ezáltal egy megcsömörült zsarut alakít, akinek nincs más vágya, csak az, hogy visszavonuljon, s a hátralevő éveit békében és nyugalomban élje le. Csak úgy visszavonulni persze nem lehet, hiszen akkor oda lenne a film, összeakasztja tehát a bajszát az utóbbi évek legidegbajosabb, legfelfokozottabb örültjével, egy négy szemű és kétféjű fekével. S valóban, ahol ez „a sebhelyes arcú” – Al Capone forog a

sírháború – megjelenik, ott kő követ nem marad. Erejét ugyanis a fekete mágából, az ősi vuduból szívja. Egysszóval egy olyan igazi karibi legény. De Seagal ellen ez is kevés. Még akkor is, ha őt és egész családját halálra jelölik. Talán akkor lett volna esélye, ha hármas ikernek születik.

Szokásához híven Seagal készítette a film harci jeleneteinek, összecsapásainak a koreográfiáját, s ami még érdekesebb, az ő kutatásainak köszönhetően lettek olyan hitelesek a fekete mágia rituális jelenetei. Ennél már csak az az érdekesebb, hogy időnként Seagal is igénybe vette a bunyós jelenetnél Jeff Dashow segítségét – aki a dublörje (!) volt.

A *Halálra jelölve* amerikai bemutatóját követően négy nappal kezdődött a *Törvényre törve* (Out for Justice, 1991) negyedik filmjének forgatása, melynek egyik producere is ő maga volt. Brooklyn utcáin ezrek és ezrek követték a stábot, és az egyes forgatási napokon öt-ezer (!) ember csellengett a filmsek körül Seagal autogramjára várva. A történet – mely néhány hete a hazai mozikban is látható – azt beszéli el, miként válik ellenségé egy gyermekkori barát...

A robusztus alkatú, hosszú, lófarkas hajú kemény fickó teljesítménye egyedülálló a maga nemében. Olyan sikerrel, mint amelyet ő ért el ilyen kevés filmmel, kevesen dicsekedhetnek. Seagalnak elég volt kettő, a harmadik csak amolyan ráadás volt, és máris itt a negyedik. És még csak 40 éves! Ha az Oscar-díj elnyerésének réme nem is fenyegeti, ám ismerve John Wayne vagy éppen Charles Bronson példáját, még van egy kis ideje örömet szerezni már most hatalmas rajongótáborának, a harmadikvezeték kedvelőinek, megkeserítve ezáltal az alvilági mozigezisterek életét.

Sz. G.

Barátból ellenség:
Törvényre törve

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Koncert két videóra

Alig két hónapja, hogy tesztrova-
tunkban a Philips VR-703/02 tí-
pusa, HIFI videomagnója volt az
egyik főszereplő. Bár igyek-
szünk változó készülékfajtákat
bemutatni, mégis újra két HIFI
került terültre. Választásunk
több szempontból is magyaráz-
ható, a videomagnók ezen osz-
tálya mindig sok érdekességet
tartogat, áraik kezdenek reáli-
sabb szintet elérni, bár változat-
lanul nem tartoznak a legkőny-
nyebben elérhető készülékek
közé.

A HIFI tulajdonképpen egy

olyan fogalom, mely értékítéletet
jelent, és a természetű hang-
zást, a legnagyobb lejátszási hű-
séget van hivatva jelölni. A jó
kép mellett állandó törekvés a vi-
deókészülékeknél is mind töké-
letesebb hangzás megteremté-
se. Több éve már annak, mikor
egy operakedvelő barátom ar-
cán az első kazetta visszanezé-
se és visszahallgatása után
nagy csalódottság látszott a
gyengébb hangzás miatt. A szű-
kebb frekvenciataromány, a
gyengébb jel/zaj viszony a
hosszanti hangcsikkel felvevő

VHS-rendszerű videomagnók-
nak ma is technikai korlátot te-
remtenek. A videójelek rögzíté-
séhez hasonló módon, a heliká-
lis forgófejjel történő hangfelvé-
tel nagyobb relatív sebességet
eredményez a szalag-fej kap-
csolatban, és lehetőséget teremt
a hagyományos hangmagnóknál
megismert felvételi eljárás he-
lyett ún. FM (frekvenciamodulá-

ciós) eljárással történő felvétele-
re. Ez a korábbi műszaki jellem-
zők nagymértékű, egyes esetek-
ben, mint például a nyávgóságér-
tékekben, nagyságrendekkel
történő javulását jelenti. A minő-
ségi jellemzőket azonban nagy-
mértékben befolyásolják az
áramkört, műszaki megoldások,
melyek hallható és látható fino-
mabb, esetenként durvább kü-
lönbségeket teremtenek az
egyes típusok között, melyek kö-
zösen kezelve a szolgáltatásbeli
sajátosságokkal mérlegelés
szempontjából szolgálnak.

Mindkét videó, melyet e hó-
napban reflektorfénybe állítottunk,
egyéb érdekességeket is nyújt,
mint a HIFI hangrögzítés. Mind
a Hitachi VT-F 785, mind az ITT-
Nokia VR-3781 négyfejes ké-
szülék, mely nemcsak a hangot,
hanem a képet is képes félése-
bességgel, vagyis long play
üzem módban felvenni. Mindkét
készüléket VPS-adapterrel is el-
látták, ennek gyakorlati jelentő-

**HITACHI
VT-F 785**

sége ugyan a nálunk sugárzott adásoknál azonosító jelek hiányában nem jelentkezik, egyes műholdfelvételeknél azonban használatos.

A Hitachi VT-F 785-öse már elegáns megjelenésével is felhívja magára a figyelmet. Az egész előlapot fedő, lífttel nyíló ajtó belső oldalán kapnak helyet a kezelőszervek, melyek az ajtó lenyitása után puliszzerűen elhelyezkedve könnyű kezelést biztosítanak. A gombokat mind a készüléken, mind a távvezérlőn jól csoportosították, áttekinthető. A távvezérlő felépítésében sokban megegyezik a korábbiakban VT-F 757-esnél alkalmazott kivitellel. Első pillantásra itt is a magnókezeléssel kapcsolatos nyomógombok tűnnek elő egy nagyméretű LCD-kijelző társaságában, melyen a programozást lehet ellenőrizni, s mely egyébként a dátumot és az időt mutatja. A távvezérlő ékessége egy Jog/Shuttle felirátú tárcsa, melyet egy elfordítható műanyag gyűrű szegélyez. A praktikum abban rejlik, hogy itt is kinyitható a magnófunkciókat magában foglaló fedél, s így kényelmesen hozzá lehet férni a programozással, csatornaváltással, a számlálóval és menüvel, trackinggal kapcsolatos kezelőgombokhoz. A távvezérlő egyébként két videomagnót és többfajta (nem csak Hitachi) tv-t tud működtetni, ez utóbbiakon képes hangerőt állítani, csendesíteni és programot léptetni. Visszatérve a tárcsa és a gyűrű szerepére, melyek a készülék előlapján is megtalálhatók, ezek segítségével igen pontos képekreszt és képléptetést, "kockázást" (egyes léptetéssel történő képkiválasztást) lehet elérni. A belső tárcsa ugyanis arretált lépésekben mozgatható, és minden "kattanó" helyzetben egy képet lép a szalagon lévő anyag. A külső gyűrű segítségével viszont előre és visszafelé is lehet lassítani a mozgást, majd további elfordítással mindkét irányban a keresési sebességet lehet növelni 2-szeres, 3-szoros, majd 7-szeres értékre, egészen 15-szörös sebességig. Ez a tudomány egyáltalán nem öncélú, mert ki van egészítve egy hozzáillesztéses szerkesztési eljárással, ami azt jelenti, hogy a másolandó kazettán nyolc különböző kezdeti és befejezési időpont írható be. Ezeket a részeket a videó elektronikusan megjelöli, és a szerkesztés befejezése és ellenőrzése után a felvett videomagnóra a kívánt részleteket – a felesleges részek kihagyásával – automatikusan átmásolja, ami

Típus	Hitachi VT-F 785	ITT-Nokia VR-3781
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Vételi színnormák	PAL, SECAM (NTSC lejátszás)	PAL, SECAM
Vételi hangnormák	OIRT, CCIR	OIRT, CCIR
Forgófejek száma	4 video + 2 audio	4 video + 2 audio
Hálózati feszültség	220 V 50 Hz	220 V 50 Hz
Méreték/szél. xmag. xmélys. (mm)	435X103X384	420X79X380
Tömeg (kg)	7,4	6,5
Játékidő (E240-es kazettával, perc)	480	480
Gyorskeresés (előre-hátra)	2X, 3X, 7X, 10X, 15	9X
Áttekercselési idő (előre-hátra)	188/204	243/241
SZOLGÁLTATÁSOK		
Lassítás	mindkét irányban	X
Gyorsítás	mindkét irányban	X
Álló kép	X	X
Képről képre léptetés	mindkét irányban	X
Képbevágás	X	
Utóhangosítás	X	X
Képelesség-állítás		
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Azonnali felvétel	X	X
Napi programok száma	X	6
Programozható napok száma	1 év	1 év
Naponta ismételhető program	X	
Hetente ismételhető program	X	X
Programban csatornaválasztás	X	X
Óra kvarcvezérléssel	X	X
Biztosítás hálózatkimaradás esetére	1 óra	1 óra
AUTOMATIKÁK		
Memóriastop	X	X
Szalagállításstop		
Visszatekercselés	X	X
Ismétlés szalag elejéről	X	
Indexkeresési rendszer	X	X
Elteltidő-kijelzés (mp-ben)	X	X
Kazettaazonosítás	X	X
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereo hang (álló fej)		
HIFI sztereo hang	X	X
Hátralévő szalagidő-kijelzés	X	X
Tanulóprogram		
Gyorsbefűzés	X	X
Hozzáférséltetés		
Távvezérelhető funkciók (magnó)		
+ csatornabehangolás		
+ programválasztás	X	X
+ LCD-kijelzés	X	X
+ időprogram	X	X
CSATLAKOZÓK		
Antenna be/ki	koax (75 ohm)	koax (75 ohm)
Video be/ki	Scart	Scart + RCA/Scart
Hang be/ki	Scart + RCA	Scart + RCA
Mikrofon		jack (3,5)
Fejhallgató	jack (6,3)	jack (3,5)
Szinkron	jack (3,5)	

igazi kuriózumot jelent. A felvételek elé (vagy a felvételre) időpontokat is lehet írni, sőt feliratozni is tudja a VT-F 785 a filmeket. A feliratok kétfajta méretben készíthetők, és a betűk a tárcsák segítségével választhatók ki. A jobb vágások érdekében a forgó fejdob repülő forgófejet is tartalmaz, ami inzerit snittelt is lehetővé tesz. Végül, hogy teljes legyen a kényelem, nemcsak a lejátszott, de a visszalévő szalag-időt is megmutatja 30, 60, 120, 180 és 240 perces kazzetták esetében.

A szerkesztésnél egyébként az időpontok a tv képernyőjén ellenőrizhetők, mint ahogy a tv képernyőjén a menürendszerből követhetően a többi Hitachi videóhoz hasonlóan kiláthatók például a programinformációkkal vagy felvétel elé szánt azonosító időjelzésekkel kapcsolatos adatok, de megjeleníthetők a hangkorrekcióra vonatkozó beállítások is angol, német és francia nyelven.

A VT-F 785-öst valóban jól lehet használni videómagnónak. Az állókép stabil és tiszta volt, csak a kép felső részén tapasztaltunk igen enyhe zavarokat, gyorskeresésnél is jól értékelhető képet láttunk, a félképváltási jelek vékony csíkok formájában jelentkeztek. Szintén jónak találtuk a kép jel/zaj viszonyát. A tesztlábra rácsozta nyugodt és stabil volt, összességében a normál tesztkép nagyon tisztának hatott, kicsit többet vártunk a megismert szolgáltatások alapján a vízszintes irányú bontástól. Ezt jobban érezni a felvett műsorok alapján lehetett a finomabb részleteknél. Meglepően jó eredményt mutatott azonban ez a videómagnó a long-play üzemmódban. Felezett sebességnél is csak 0,2-0,3 MHz-el esett a videóátvitel.

A szolgáltatások sorában itt sem feledkeztünk meg az automatikus feljlesztítérendszerrel, mely minden indításkor és leállításnál a mozgó fejdobot egy műanyag henger segítségével enyhén letisztítja a rárakódott szennyeződésektől. Ezen a típuson ez a művelet önállóan is elvégezhető. Igen praktikus, hogy a tracking (követés) manuálisan és automatikusan is állítható, és távvezérlőn keresztül is lehet szabályozni. Van szalag elejéről történő ismétlési mód, végteleni-

Műszaki jellemzők

Típus	Hitachi VT-F 785		ITT-Nokia VR-3781	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
Vételi csatornák/frekvenciák (MHz)	VHF 1-12	42,4	VHF 1-12	47-
	kábel+hypercsatornák	435	kábel+hypercsatornák	646
	UHF 21-69	435-871	UHF IV-V sáv	470-868
RF (antenna) érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra (uV)	–	90	–	90
RF kimeneti csatornák	34-42	33-42	30-39	30-39
Videokimeneti szint (V csúcs-csúcs)	1	1	1	1,2
Videokimeneti impedancia (ohm)	75	78	75	77
Video jel/zaj viszony (dB)	43	44,5	43	43
Sorbontás (sor) SP	260	260	–	260
LP	–	240	–	230
Hang jel/zaj viszony (dB)				
állófes sávon SP/LP	43	52/49	–	48,5/47
HIFI sávon SP/LP	–	85/85	–	93/93
Hangfrekvenciás átvitel (Hz-kHz)				
állófes sávon SP/LP	70-12	65-15/63-7,5	–	43-12/50-7
HIFI sávon SP/LP	20-20	20-20/20-18	–	20-22/20-22
Nyávogás hangban (± %)				
állófes sávon SP/LP	–	0,17/0,25	–	0,11/0,17
HIFI sávon SP/LP	–	0,005/0,006	–	0,0035/0,0035

tett lejátszás és indexelési rendszer. A tv-program nézésekor egy automatika az adás befejezése után 8 perccel kikapcsolja a készüléket.

A készülék behangolása frekvenciaszintézises, de lehetséges közvetlen csatornaszámberalással történő beállítása is. 69 csatorna tárolható, későbbi időpontban történő felvételek készítésére egy évre előre 8 programhely áll rendelkezésre, de mód van hetente vagy naponta azonos időben történő felvételekre is. Hálózatkimaradás esetén az elektronika egyórás védelmet nyújt.

Eltérően (rossz) szokásunktól, érdemes kicsit bővebben foglalkozni a hangrésszel, hiszen mégiscsak olyan videómagnóról esik szó, melyeket sokan hangmagnóként akarnak majd használni. Ha meggondoljuk, hogy egy kazettára 8 órányi műsor idő fér, és 600-700 forinttal számolunk egy szalagot, akkor rögtön nyilvánvalóvá válik nyersanyag szempontjából a gazdasági előny. Ez párosul jobb jel/zaj viszonygal, igen kis nyávogásértékekkel, (szalagsebesség-ingadozással) és a szélesebb frekvenciaátviteli jellemzőkkel. Mindez persze a bevezetőben említett forgófejekkel FM-eljárással rögzített HIFI hangra igaz, hiszen az állófejjel a hosszanti hangsávra felvett jelnek továbbra is megvannak a technikai korlátai. A hosszanti hangsáv azonban – azon kívül, hogy felvételek monóban rögzíteni tudja a HIFI hangsávra

felvett anyagot – más szempontból is praktisan kezelhető. Nevezetesen utóhangosítások, szinkronizálások vagy egy úti film eredeti hanganyagának narrátoroszveggel történő szerkesztések a korábbi hanganyag ezen a sávon cserélhető ki. Inzertszerkesztésnél viszont, amikor a forgófejekkel készített kép- és hanganyagot kicseréljük, lehetőség van az állófejes hangsáv anyagának meghagyására. Igen praktisan és egyszerűen lehet önálló HIFI felvételeket is készíteni, ugyanis a készülék előlapiján van az önálló hangfelvétel készítésénél a jobb és bal csatorna jelét fogadó két RCA-aljzat, és itt van egy RCA-bemenet a videójel fogadására is. (A másolások és szerkesztések könnyítésére szintén idekerült két jackcsatlakozó a szinkronjelek kiadására és fogadására). Hangmagnóként tehát úgy használható a VT-F 785-ös, mint egy audiodeck, az előlapon fogadja, a hátlápon kiadja a jeleket, és a felvett anyagot fejhallgatón keresztül ellenőrizhetjük.

A laborvizsgálatok során nem volt panaszunk a HIFI sáv jel/zaj viszonyára, a nyávogás LP-üzemben is 0,006 % körül volt. A 3 dB-es szintesséssel határolva SP üzemben tudta a 20-20 kHz-es átvitelt, LP-felvételénél ez az érték – figyelembe véve a jobb csatorna valamivel nagyobb esését – 18 kHz-re csökkent. A meghallgatási vizsgálat során tisztán szólt a zene. Sem a fűvósoknál, sem a zongorahan-

goknál nem hallottunk fejátpcsolásból következő zajokat, a dinamikatartományt azonban szűknek éreztük, a dobbeütések lágyabbak voltak, kevésbé erőteljesek, mint a lemezen.

Az állófejes sáv felső tartományban 15 KHz-es átvitelével (SP-üzem) meglepően sokat tudott, és a mechanikai korrekteség utal az itt mért jó nyávogási értékre.

A csatlakoztatásokról már ejtettünk szót, de meg kell még említeni a hátlápon a két scartaljat, melyekhez másik videó, vagy tv-t és pl. műholdvevőt lehet kapcsolni.

Összességében: a VT-F 785 igen praktisan kezelhető, sok szolgáltatást nyújtó videómagnó, és több olyan képességgel is rendelkezik, melyek a hazai forgalomban lévő típusok között egyedülállóak.

*

A VR-3781-ről már az első ránézésre tudjuk, hogy ITT-Nokia videómagnóról van szó. Előlapja követi azt a ferdén döntött design, melyet a gyártó korábbi készülékeinél már megismertünk. A kazettafészek ablakát e típusnál is egy lehajtott ajtó fed, melynek belső felületén találhatók a magnófunkciókkal, programozással és egyéb beállításokkal kapcsolatos gombok. Elhelyezésük áttekinthető és jól kezelhető. Közvetlenül a gombok felett kapott helyet a fejhallgató szintszabályozója, utóhangosításnál a hangekverés arányát szabályozó gomb és a HIFI hang felvételi szintszabályozói.

Az előlapon van a mikrofon és a fejhallgató aljzata is. A távvezérlő is jól áttekinthető, a gombok azonban jellegtelegebbek, mint a Hitachinál voltak, „tűrendezett” elhelyezésük nagyobb odafigyelést igényel kezeléskor.

A VR-3781-en a tv-csatornák behangolása az ITT-Nokia készülékeknl ismert módon történhet, közvetlenül csatornaszám-beírással és folyamatos kereséssel. Egyes OIRT csatornáknál kis frekvenciapontosításra szükség van, de a beállított kép tiszta, zavarmentes volt. A készülék memóriája 49 csatorna előre történő beprogramozását teszi lehetővé, míg különböz

zítésre, és a hangot ennek megfelelően veszi fel. A kijelző mutatja a lejátszott játékidőt és a maradék időt. A hagyományos idejű kazettáknál a tesztelést automatikusan elvégzi, 195, 210 és 300 perces kazettáknál azonban be kell írni, hogy milyen hosszúságú szalagot tettünk be a készülékbe. A már felvett és felvenni kívánt időtartamokat viszonyítja a programozott felvételi időkhöz, és jelzi, ha nem elég a maradék hosszúság. Az LP-üzem egyébként itt is kihasználható: képpen is, hangban is. A szolgáltatások közül meg kell említenünk az indexkeresési rendszert.

A mechanika gyors befűző-

típusain alkamazák, előbb-utóbb azonban más gyártóknál is előfordulhat. A képmínőség javítását, a magasabb frekvenciás visszaadást nem egy nagyfrekvenciás kiemeléssel (HQ) biztosítják, hanem olyan frekvenciafüggő jel-futási időkorrekciót alkalmaznak, mely lejátszáskor korrigálja az alacsonyabb és magasabb frekvenciák fázishibáit. Így a visszaadott kép részletekben gazdagabb, kontrasztosabb lesz. Mivel e megoldás nem a videójel átvitelébe avatkozik be, így a zajokat nem növeli fel. A két megoldás együtt is használható, mint az a VR-3781-nél történik. Az ASO

többet. Hasonlóan a Hitachihoz, itt is nagyon jó volt az állókép minősége és az egyes képléptetés is.

Álló fejes, hosszanti hangszávon mind jel/zaj viszonyban, mind a frekvenciaátvitel felső tartományában kevesebbet produkál a VR-3781, mint a VT-F 785, szalagsebesség-ingadozás értékei azonban jobbak voltak.

A HIFI sztereó átvitelnél – persze minden megskozás és felkészülés kérdése – nem tetszett a VR-3781 kezelhetősége. Hangja viszont jó volt. Önálló hangmagnódeckként használva ugyanis csak a scartcsatlakozón keresztül lehet bemenni. Van ugyan a sztereójelek fogadására

ITT NOKIA VR-3781

időpontokban lejátszásra kerülő felvételek rögzítésére 6 memóriahely van, melyekre egy éven belül programokat lehet beírni. A programozás természetesen távvezérlőn keresztül is történhet, az időpontok az LCD-s kijelzőn a videomagnónál is ellenőrizhetők. Természetesen – mint minden komolyabb készülékben – ebben a Nokiában is van VPS dekóder és hálózatkimaradás esetén egyórás védelem biztosítja a beírt adatok tárolását. Teletext dekóder beépítése esetén mód van a teljes beállítási képerlymet nyújtó közvetlen programozásra is VPS-rendszerben.

Felvételek a kísérő hangtől függetlenül a készülék elektronikája érzékeli, hogy monó, sztereó, vagy kétnyelvű adás kerül-e rögzítésre.

ses, gyors csévéléskor is a szalagot lazán befűzve a fejdob vezeti el, mutatja átsévéléskor is az időt, amely alatt felvett műsor van, s a számláló leállása a film végének kijelzését jelenti.

A sajátosságok között meg kell említeni az ASO képjavító áramkör alkalmazását, melyről már többször szóltunk, mégis röviden visszatérünk rá, hiszen ez az ITT-Nokia által szabadalmaztatott megoldás széles körben még nem terjedt el. Ezt egyelőre ITT készülékeken kívül a Sanyo

előnye különösen a gyengébb minőségű kazettáknál látható, az élek határozottabb rajzolatában.

A képmínőség vizsgálata során éppen ezért most is kíváncsiak voltunk hatásosságára.

Az eredmény szembevetően elsősorban gyengébb másolatok lejátszásánál látszott. (Az ITT-Nokiának egyébként van olyan típusa, amelyen ez az áramkör kapcsolható, itt a hatásosság jobban érzékelhető.) A tesztkép és a monoszkopábra vizsgálata során a kép idegeesebbnek tűnt, mint a Hitachinál, a jel/zaj viszony is 1-1,5 dB-el gyengébb volt, bár a sorbontásérzékenység közel azonosnak mutatkozott. Részletrajzolásban szubjektíven a VR-3781-nél láttunk valamivel

és kiadására 1-1 pár RCA-aljzat, de az itt beadott hang/jelhez képek is megpárosulnia. Nos, el tudunk volna képzelni még egy kapcsolót, vagy egy fordított csatlakozókihasználási módot, hogy az audioteknikát kedvelőknek ne kelljen újabb átalakításokkal bibelődni. A hangfrekvenciás átvittl szintiróval felvéve, a mutatott görbe szinte „olyan, mint a lénia”, a jel/zaj értékek is jók. Meghallgatva, a készülék szépen és tisztán szólt, a dinamikát jól adta vissza, a dobok erőteljesek voltak. Tisztán éreztük a fúvósokat és a kritikusabb zongorahangoknál is zavarmentesnek hallottuk a zenét, összességében HIFI hangmagnóként a VR-3781 is megállja a helyét.

A FEKETE, AZ FEKETE

Nemrégiben, egy baranyai nagyközségben furcsállotta az éjszaka szolgálatot teljesítő rendőr, hogy éjjel 2 órakor fény szűrődik ki a helyi mozból. Amikor bepillantott, meglepődve tapasztalta, hogy a filmszínházban éjnek évajdán is zajlik az élet. Az élelmes helyi videótéka saját kamerájával a filmvászonról rögzítette a legfrissebb mozikat, hogy másnap VHS-kazettákra másolva már jó üzletet csinálhasson a fekete portékából. A lefizetett gépésznek nem volt más dolga, mint hogy kicsit túlórázva, egyszer éjszaka is befűzze az Intercom népszerű filmjét. A mozigépészt azonnali hatállyal elbocsátották, a zugvidéost pedig maximum 10 ezer forint szabálysértési bírság várhatta a fejletlen követően.

Ez a példa is elhangzott Pécsen, a Palatinus Szállóban, ahol idén ősszel rendezték meg második videósok vásárral egybekötött szakmai találkozóját. A háromnapos összejövetelen, melyen a hazai videókiadók és forgalmazók, valamint a videótékaok jelentek meg, a legtöbb szó azokról a szinte anarchikus állapotokról esett, amelyek jelentősen befolyásolják a magyar videópiac életét. A fekete videópiac változatlanul él és virágzik, jelentősen mérsékelve a legálisan és szabályosan tevékenykedő kiadók és kölcsönzők tisztességszámát, mely ma már mind gyakrabban veszélyezteti a vállalkozások sikerét, sőt működését. A három nap során számtalanszor elhangzott: a fekete piac, a szerzői jogok megsértése mindenütt a világon létezik, ahol működik a videópiac, ám annak mértéke már szorosan összefügg azzal, mennyiben üti meg az adott ország a jogállamiság mércéjét. Ha a fejlett nyugati országok Magyarország jogrendjét annak alapján ítélnék meg, mennyire védik a törvények a szerzői jogokat és mennyiben szereznek érvényt a jogszabályoknak, az ország megítélése

bizony még a mainál is kedvezőlenebb lenne. A videó kalóziparában tevékenykedők azért hajthatják nap mint nap nyugodtan álomra fejük, mert tudják: ma még nem létezik olyan média-, sajtó-, videó-, a szerzői jogok valódi védelméről szóló törvény (nevezik bárhogyan is), melynek szigorra kellő visszaható erő lenne. A szakmai találkozó vitái során többször is felvetődött: amíg a rajtakapott feketézó – legyen az piaci árus, illegális másoló vagy videótéka – maximum 10 ezer forintra büntethető szabálysértés vétsége miatt, ha lebukik, addig hiába küzd mind a szakma, mind a hatóság a tisztességes piacért, a szerzői jogok tiszteletben tartásáért.

Sós János, a Baranya megyei rendőrség képviseletében előadásában sem a megelőzésről, a hatékony intézkedésekről, legfeljebb saját tapasztalatairól tudott beszámolni. Új módszerként említette a zártkörű klubok kialakítását. Ezek lényege, hogy a társaságba öt üres kazettával és 500 forinttal kell belépni, s a kazetták cserébeérjével a klubtag folyamatosan kapja a másolt új slágerfilmeket: téka- és moziújdonságokat. A szavait követő indulatos vitából azután kiderült, hogy a szakmai hallgatóság ennél sokkal frappansabb példák-

kal is elő tud hozakodni, s megvan a véleménye a rosszul előkészített, június végén szervezett egyhetes országos rendőrségi akciónál is. Ebben az időszakban soha nem látott méretekben utaztak el szabadságra a tékatulajdonosok, és tűntek el a hamis kazetták a piacokról, az engedéllyel működő tékák polcairól. A rendőrség helyszíneken járt munkatársainak gyakorta fogalma sem volt, mi a különbség

az eredeti és a fekete kazetták között, s hogy ki mikor miért sért szerzői jogokat. Egy falusi tékát üzemeltető kölcsönzótulajdonos mellé: elvitték boltjából az összes – szabályos – fekete színű videókazettáját, mondván, az intézkedő rendőröket úgy igazították útba, csak a VARGA kazetta az igazi (lásd: VICO), ami pedig fekete, az fekete... A rendőrség képviselője Pécsen is kifejtette a már sokat hangoztatott tényt: a rendőrségnek nem tartozik fő profiljába a hamis audio- és videókazetta-gyártók és forgalmazók felkutatása, ehhez nincs meg sem a szakértelem, sem az apparátus. Joggal hangsúlyozták viszont a videókiadók és a kölcsönzők: égető szükség lenne a büntető törvénykönyv módosítására, mely kellő szigorral lép fel szerzői jogok megsértőivel szemben. Ha például a hamis kazettát másoló berendezést lefoglalnák, a feketekazettát kölcsönző, árusító téka boltját azonnal becsuknák, hamis kazettáit lefoglalnák, és főbüntetésként akár több év szabadságvesztés is járna, gyökeresen megváltozhatna a helyzet – véli

a szakma. Ma viszont még az is előfordulhat, amiről egy közszégi videókölcsönző számlolt be: a rendőrség által elkobzott kazettáinak egyikét felismerte másnap egyik barátjánál. Mint a barát mesélte, fogadalmat tett, senkinek sem árulja el, kitől kapta kölcsön a kazettát...

A kiadó képviselői és a kölcsönzőtulajdonosok türelmetlenül várták, hogy a jogokkal és törvényekkel kapcsolatos kérdése-

ikre, a születőfélben lévő (vagy még csak ott sem tartó) új jogszabályok részleteire feleletet, információt kapjanak – ám nem volt kitől. A szervezők – a TIT Baranya megyei szervezetének munkatársai – hiába tettek meg mindent, hogy összehozzák a szakmát a Parlament kulturális bizottságának egyik jeles tagjával, a Művelődési Minisztérium szerveződjő film- és videófőosztályának vezetőjével vagy a Magyar Mozgóképi Alapítvány Videókuratóriumának elnökével, a meghívottak az utolsó pillanatban lemondták meghívásukat. Így a résztvevők, felháborodásuknak is hangot adva, csupán egymás között folytathatták a mindannyiuk által jó ísmert helyzet esetelését, szinte követelve valamilyen tényleges megoldást a mostani áldatlan állapotokra. Többször felmerült az APEH, az adóhatóság neve, amelynek ellenőrzési részlege füle botját sem mozgatja, s a feketepiacban érdekeltet továbbra is adózatlan milliókat vághatnak zsebre, miközben a szabályosan működő kiadók és tékák csökkenő bevételeiből érthetően kevesebb az adózott forint is.

A meghirdetett előadások miatt frusztrált résztvevők azért figyelmen meghallgatták a MAG-NEW társaság képviselőinek érdekes ismertetőjét. Az újonnan alakult, kazettagyártással és sokszorosítással foglalkozó kft. bemutatta az új VHS-kazetta generáció első darabjait (lásd Video Magazin 1991/9.), s beszár-

Tervez a VIDEOSZ

A Videókazetta Kölcsönzők Országos Szervezete (VIDOSZ) tagjai saját bőrükön érzékelik a videózással, a szerzői jogok védelmével összefüggő jogszabályok hiányát, az ellenőrzés hiányosságait. Ezért is ajánlották fel szakmai segítségüket az Országos Rendőrfőkapitányságnak. Ez is elhangzott a szervezet közgyűlésén, melyet a szakmai találkozóval egy időben rendeztek Pécsen. Tervezik, hogy idővel saját maguk is megjelenjen majd filmekkel. Az önállóan forgalmazott műsoros kazettákhoz így olcsóbban juthatnak hozzá a tékások.

A VIDEOSZ szeretne egy speciális műsort készíteni, mely a videómagnó működésével, kezelésével, karbantartásával kapcsolatos összes teendőket bemutatná. Ez a kazetta a kölcsönzőkben foroghatna, így az új képmagnótulajdonosok az üzletben könnyedén megismerkedhetnek a készülékkel, mely közvetve a kölcsönzőtulajdonosok előnyére is válhat: kevesebb kazettát kapnának vissza megrongáltan. A közgyűlésen felvetődött a tékaalkalmazottak képzése is. Az oktatási programban helyet kapna a filmismeret, egy kis filmesztétika, a szerzői jogok megismertetése, alapszintű számítógépes tudnivaló, a magnók kezelése, a kazetták sajátosságainak elmagyarázása. Minderre annál is inkább szükség lenne – szolt a legfőbb érv –, mivel sok vállalkozó manapság a legalapvetőbb ismeretek nélkül nyit videótektát, márpedig ez is egy szakma. E programot támogatók segítségével, pályázati támogatásokkal lehetne elindítani. Az első színhely Szolnok lenne.

molt arról az amerikai Macrovision elektromos másolásgátló rendszerrel, amely élvezhetlenné teszi a tékákból kölcsönzött kazetták másolásakor rögzített képet. Az eljárás lényege, hogy a zavaró jelet egy berendezés segítségével sokszorosításkor helyezik el a kazettán, melynek lejátszásakor a műsor tökéletesen élvezhető, ám csak rossz másolatot lehet készíteni róla.

A szakmai találkón az előadások mellett és helyett mód nyílt arra, hogy a kiadóvezetők és a kölcsönzők a napi rohanásból kiszakadva nyugodt körülmények között cserélhessék ki tapasztalataikat. Közben pedig zajlott a vásár is. A kiadók egy része nem kis sikerrel kínálta filmújonságait, s megjelentek az újdonsült hazai VHS-kazettagyártó cégek is. Az IVA Kft. új szolgáltatását, a videóprintet, a

videófelvételtől készíthető fotó-eljárását hirdette, az S. I. Coop és a Centex Software Iroda videókölcsönzők számára kínált korszerű számítógépes nyilván tartási programokat.

A videószakma – a szervezők hibáján kívül, azok nagy bánatára – végül is keserű szájjal utazott haza a pécsi találkozóról, mely számukra nem sok újat hozott. Utban hazafelé mindenki azon gondolkodhatott: vajon a meghívottak azért nem tisztelték meg a videósok táborát, mert szegények, hogy egy év elteltével semmilyen változásról, előrelépésről nem tudtak volna beszámolni? Vagy tán azért, mert úgy érzik, nem kell még komolyan venni a legális videóipacban érdekeltet, akik egymillió videótulajdonos kiszolgálásában szeretnének becsúlni tevékenykedni?

Falus Tamás

video 23

Hol tart ma Magyarországon a videózás? Milyen ma a magyar videópiac?

E kérdésekre
kért feleletet
Pécssett a Vi-
deo Magazin
a szakmai ta-
lálkozózn
részt vett né-
hány szak-
embertől,
akik érthető
módon saját
tevékenysé-
gük figye-
lembevételé-
vel fogalmaz-
ták meg oly-
kor egymás-
tól is eltérő,
tanulságos
válaszukat.

DEMETER ISTVÁN, TISZA MOZI KFT, VIDOSZ-ELNÖKSÉGI TAG:

– Válaszút elé érkezett a videópiac ma Magyarországon. Rövid időn belül el kell dönten, hogy a fekete piac léte miatt tovább balkanizálódik-e a helyzet, vagy felzárkózunk-e a szerzői jogok védelmében Európához. Azt látom, hogy a magyar videópiac válságban van: a fokozatosan elszegényedő videó-tékák csökkenő vásárlóereje kezdi próbára tenni a videókiadók tűrőképességét. Ezen azt értem, kérdés, a kiadók bírják-e tőkével a csökkenő vásárlást. A videótekák bevétele aggasztóan csökken. Van olyan tékás, aki ebből a válsághelyzetből abban látja a kiutat, hogy kölcsönzójében más kereskedelmi, szolgáltatói tevékenységet is végez. Másik része viszont a fekete piacot, a könnyebb elmozdulási irányt választja. A kiadók egy részénél is fennáll ez a helyzet, hiszen köztudott, hogy egy részük nem tisztá módszerekkel dolgozott, s az is elképzelhető, hogy szaporodhat a jog nélküli filmek megjelentetése. A helyzetet súlyosbítja, hogy a hatósági ellenőrzések szinte teljesen hiányoznak, illetve nincsen meg az ellenőrzéseknek, szankcióknak a jogi háttere. Ez még inkább nehezíti, hogy mindenki tiszteletben tartsa a szerzői jogokat. Szurkolok azért, hogy az európai és ne a balkáni utat válasszunk. Ezért a VIDOSZ-on keresztül s saját működési területünkön is keresem a kapcsolatot a videótekásokkal, a hatóságokkal, minden tisztességes polgárral, aki hajlandó tenni a tiszta videózás érdekében. Azt is meg kell valljam, egyelőre csekély eredménnyel.

S hogy hol tart ma a videózás Magyarországon? Úgy érzem, az ország gazdasági helyzetéhez, állapotához képest kicsit talán előrehaladt a videóval való ellátottság, s jelentős mennyiségű pénz forog a hazai videópiacra, jóval több, mint a környező országokban.

NAGY GYÖRGY, MAGNEW VIDÉOKAZETTA-GYÁRTÓ KFT:

– Az elmúlt két-három esztendőben jelentős minőségi változás történt Magyarországon. Lényegesen több és jobb minőségű képmagnó van mind a profiknál, mind a háztartásokban, mint korábban. Kialakult piac és konkurenciaharc van az országban, fejlett kalóziparral, ami nem is létezne, ha nem

lenne piac. Mi a műsoros kazettapiacra vagyunk érdekeltek, idővel a közönségnek is akarunk kínálni üres kazettát. Egy új típusú, nagyon jó minőségű VHS-kazettát ajánlunk, a filmforgalmazóknak pedig egy abszolút testre szabott kazettát, amellyel saját arculatukat is meg tudják teremteni, és fel tudnak lépni a kalózipar ellen. Ehhez, mellékszolgáltatásként hatékony másolásvédelmet is nyújtunk. Azonban jót: minőséget, egyediséget nem a legolcsóbb áron lehet kínálni. Szerencsére a minőség iránt ma már igény is van. Míg régebben ha egy fekete képernyő néha megjelent egy-egy fehér pötty az agyonmásolt, rossz minőségű kazettán, az már videóképeknek számított. Szerencsére ma már az ilyen felvételeket nem nézik meg az emberek.

GYÁRFÁS LÁSZLÓ, ZOOM KFT, VIDÉOKIADÓ:

– Még mindig nagy fantáziát látok a magyarországi videóforgalmazásban. A nagy baj ott van, hogy pár évvel ezelőtt, amikor a videózás nálunk is elindult hódító útjára, az értelmiségi réteget, a művészfilmek kedvelőit a kicsit is komolyabb filmek iránt érdeklődőket oly alaposan elriasztották a videótekákban, hogy mind a mai napig nem sikerült odacsalogatni őket. Ez lehet az egyik feladatunk. Mivel természetesen szeretnénk megélni is, a közönség nagyobbik részét is ki akarjuk szol-

Találkozó és Vásár

gálni: ma is az akciófilmeket és a vígjátékokat keresik legtöbbször, valamint a nindzsafilmeket, a kommandótörténeteket. Tartja magát a pornó is, amellyel mi nem foglalkozunk. A régi sztárok pedig ma már nem sztárok. Egy Lawrence Olivier, Michael Caine, Roger Moore már nem vonzza annyira a videoközönséget, inkább azok, akik a moziban is sztárok: Schwarzenegger, Danny De Vito, Stallone. Nagyon nehéz a piacot a kicsit is igényesebb filmek irányába befolyásolni. Bízom abban, hogy pár év múlva már nem lesz szégyen bemenni egy videótekába, mert olyan lesz a kínálata.

Nagy szüksége lenne ennek a szakmának – beleértve a forgalmazókat, a videótekákat és a filmről író újságírókat, az üres kazettagyártókat, -importálókat, a laborban dolgozókat és a szinkron képviselőit is –, hogy alkalmanként összejöjjen és bepötolja azokat a találkozásokat, beszélgetéseket, amelyek fontosak lennének és most nagyon hiányoznak. Ám nem úgy megszervezve, ahogy az itt Pécsért történt. A magyarországi videóforgalmazók egyesülete tervezi, hogy talán november táján szervez egy ilyen szakmai találkozót.

EGERSZEGI LÁSZLÓ, EXCELL VIDEO-AUDIO RT VIDEOKAZETTA-GYÁRTÓ CÉG:

– A kereskedelmi forgalomban kapható kazettákkal viszonylag telített a piac, nagy az árharc. Sajnos, Magyarországon az a jellemző, hogy az emberek „árát vesznek”, nem pedig videókazettát. Abszolút nem ismerik ki magukat – sokszor még a forgalmazók sem –, milyen mechanika, milyen szalag van a kazettán belül. Bizony nehéz minőséggel a magyar piacra lépni. Bizonnyal kellene változnia a szemléletnek, hogy rossz videótermék ne kerülhessen be többé a piacra. Az Exxell a legnehezebb utat fogja választani: megpróbáljuk úgy terjeszteni a kazettákat, hogy például az elárúsítóknak, boltvezetőknek egy-két órást bemutatót szervezünk, ahol demonstráljuk a különféle név nélküli kazettákkal, milyen különbség lehet kazetta és kazetta között. Ezzel is megpróbáljuk elérni, hogy legalább az eladók fel tudják világosítani a

vásárlót, milyen kazettát is vesz. Erre van is igény. Az első ilyen bemutató Baranyában lesz, gyárunkban.

SAIBÁN ISTVÁN, VIDEO NÍVÓ VIDEOÜGYNÖKSÉG:

– Egyre nő az igény a színvonalas, szinkronizált videófilmek iránt. Ami a hazai videóvásárlás elszomorító jelensége, az a feketepeciac jelenléte, mely kemény konkurenciát jelent. Sajnos a videózik nincsenek tisztában azokkal a szabályokkal, amelyek meghatározzák, mikor jelenhet meg egy mozifilm a legális videópiacon. A nézők egy része elsősorban a friss mozisiker-filmeket keresi, melyeket a feketepeciacon talál meg. Egyelőre letörhetetlennek tűnik ez a feketepeciac. Ennek ellenére úgy érezzük, meg lehet élni a legális videófilmek forgalmazásából is. Fontos azonban a forgalmazók által szabott ár. A nyári videókiadói árkedvezménynek hatására nőtt a tékásk vásárlási kedve és a kölcsönzők forgalma is. Egy-egy film ára a kiadókna kezd beállni a 2700–3200 forintos átlagra, ami elérhető a kölcsönzőtülajdonosoknak. Nagy szükség volt erre az ármérsékletre. Így találkozott a tékásk és a forgalmazók érdeke, amely a filmet kölcsönzők számára is előnyös. Érdeklenség a magyar videópiacon, hogy szinte napról napra nő a videótekák száma, ezzel azonban nem növekszik, csak még jobban megoszlik a korábbi vevőréteg.

KISS ZOLTÁN, MOKÉP VIDEOKIADÓ:

– A hazai videóhelyzet engem leginkább a jelenlegi magyar gazdasági élet kicsinyített tükörképére emlékeztet: kínálati piac, szabályozatlanság, spontaneitás, érdekelletlenség.

Konkrétabban: a meglehetősen szűk hazai piacon egyre több kiadó próbálja meg portékáját elhelyezni. Hozzávetőlegesen két tucat kiadó körülbelül 50 filmet jelentet meg havonta. A konkurenciaharc legszembetűnőbb jele az árverseny, a forgalmazók többsége jelentős mértékű (a MOKÉP például ötvenszázalékos árcsökkentést hajtott végre az előző évhez képest.) Ettől függetlenül a jelenlegi kínálatot még fel tudják szívni a videótekák. Ezt támasztja alá az is, hogy az erősödő versenyhelyzet ellenére a MOKÉP Videó évről évre növelte forgalmát, és megtartotta piaci hídfőállásait.

A folyamatossá váló ellenőrzések és a szakma öntisztulási folyamatai valamelyest tisztították a piacot, de lényegi előrelépés ezen a téren csak a btk. módosítása után várható. Remélem, hogy a szerzői jogok megsértését szigorúan büntető jogszabály életbe lépése után a szakmai hozzájárítással végre felvezetett hatóságok teljes szigorral lépnek fel a legális piacra vesztélyt jelentő feketézőkkel szemben. A tisztán vagy esetenként „szürkén” dolgozó kis kölcsönzők ijesztgetése helyett az illegális másolóműhelyek és elosztó bázisok feltárását és felszámolását reméljük az új törvényről.

A feketepeciac legyűrése mellett azonban lényegesnek tartom a korrekt üzleti magatartást és a szerződési fegyelem erősítését a piac valamennyi szereplőjétől. Képtelen helyzet az is, hogy a szakma alapvető kérdésekben nem tud döntést hozni, konszenzusra jutni. Szükség lenne tehát (a VIDEOSZ mintájára) egy, a kiadók, forgalmazók érdekeit ténylegesen képviselő, nézeteiket, véleményüket egyeztető, koordináló egyesületre, mert az eddigi próbálkozások nem vezettek eredményre. Hihetetlen, de tény: az informális csatornákat leszámítva, gyakorlatilag nincs kapcsolat, párbeszéd a kiadók között, ezért is elkerülhetetlen a szakmai összefogás.

Vonzások és választások

Mit szeretnek nézni a videóók? – választ kapunk e kérdésre, ha a Magyar Közvélemény-kutató Intézet adataiból 14 filmműfaj videóók által felállított népszerűségi sorrendjét megnézzük. A kapott adatokból világosan körvonalazódik egy-egy filmtípus választóinak köre, így jól körülírhatók azok a társadalmi csoportok, amelyek különösen vonzódnak az egyes filmműfajokhoz

san a legiskolázatlanabb réteg (akik a 8. osztályt sem fejezték be) kedvenc filmtípusa.

A második csoportba azok a középiskolát végzett 31–40 év közötti Budapestben élő nők kerülnek, akik a rajz/meseфильм választják leginkább. Nyilvánvalóan azokról az anyákról lehet szó, akik kiskorú gyermekeikkel együtt videóznak, mintegy közös családi programként. A két csoportot összevetve kitűnik a videóhasználat némiképp eltérő funkciója: a középosztálybeli családonál a videó elsősorban a gyermeki mesevilág kitágítását, a családi (anyával való) együttlétet kívánja szolgálni, míg a másik csoport esetében a videó a tömegkultúra közvetítőjeként funkcionál. (Természetesen, mint minden, ez is árnyaltan kell szemlélni; lehetséges olyan variáció is, hogy magára hagyott gyerekek naphosszat bámulják Tom és Jerry kalandjait a videón, míg vidám családi-baráti társaságok együtt „krimiznek”).

ban magasan felülreprezentált a 61 évesnél idősebb, Budapestben élő, iskolázatlan (8. osztályt be nem fejezett) férfiak csoportja. Esetükben minden bizonnyal azok a jórészt paraszti származású, Pestre „szakadt”, iskolázatlanságuk miatt életük során kvalifikálatlan, fizikai munkát végző férfiak alkotják ezt a réteget, akik kényszerű nagyvárosi életformájukból nosztalgiával tekintenek ezekre a természetfilmekre.

Elgondolkodtató azonban, hogy azok a rajz/meseфильмeket magas arányban választók, akik gyerekeiknek ily módon nyújtanak szórakozást, alig választanak természetfilmet. Pedig a gyermekek, ha kellőképpen felkeltenek érdeklődésüket, életkorukból adódó kíváncsisággal fordulnak a természetfilmek felé is. Am úgy tűnik, kultúrában nincs eléggé jelen a természet szeretete, a természet iránti érdeklődés, ami tagadhatatlanul összefüggéseiben a hazai zöld megalom erőtlenségében is tetest ölthet.

A művészfilm a két szélső korosztály (18–30 évesek és 61 évnél idősebbek) által leginkább választott műfaj, de mindkét korosztályban a legmagasabb iskolai végzettségűekről (főiskola/egyetem) van szó. A művészfilm tipikusan budapesti műfajnak bizonyul, ami magyarázható egyrészt a magyar értelmiség koncentrált fővárosi jelenlétével, másrészt azzal, hogy a művészfilmek videóforgalmazása még Budapesten is gyerekeikben jár, vidéken pedig egyenesen megoldatlan. A fiatal értelmiségiek esetében a művészfilmek választása a nyitottsággal, intellektuális kalandvágyuk magyarázható – valószínű, hogy estéről-estére ők töltik meg az ART mozikat is. Az ő korukban még nem tapasztalható az a szakmai elkülönülés, ami az idősebb korosztály esetében nagymértékben a humán értelmiség felé tolja el a művészfilmmzési szokást.

KLIP, KLIP, HURRÁ!

A műfajpreferencia második csoportját hat film alkotja:

5. videóklip	
(tánc, pop, rock, jazz)	30
6. tudományos-fantasztikus film	28
7. pornófilm	27
8. horrorfilm	26
9. természetfilm	23
10. művészfilm	20

Meglepő a videóklip, könnyűzenei műsorok magas választottsága. Ez a műfaj a fiatal, 18–30 év közötti, középiskolát végzett férfiak kedvelt szórakozása, mind Budapesten, mind vidéki városokban.

Minden bizonnyal a tv műholdas programjaiból (főleg a Music TV-ből) felvett s egymás között cserélgetett klipkazettákról van szó, illetve a videótételekből kölcsönözhető híres együttesek, popénekesek videón örözött koncertfelvételeiről. Nehéz elképzelni, hogy videóklipet hosszabb ideig nézzen valaki egymagában, sokkal inkább lehetséges, hogy társaságban, bulikon – esetleg csak „háttérzajnak” – használja az ifjúság.

A választottsági sorban következő három filmtípus „fe-fé mellett”: a sci-fi, a pornó és a horror ugyanazon társadalmi réteg igényeit elégíti ki, nevezetesen a fiatal (18–30 éves) szakmunkásokat. Különbség közöttük csak a lakóhely jellegében mutatkozik: míg a sci-fi a Budapestben élők kedvelt műfaja, és a horror a vidéki városban élőké, addig a pornófilm nézése kimagaslóan a falusi férfiak kedvelt időtöltésének számít.

A természetfilmet mintha nem kedvelnék a fiatalok, legalábbis nem nagyon választják – ez derül ki az adatokból. Ez egy „öreges” műfaj: a két legidősebb korosztály, az 51–60 évesek és a náluknál idősebbek kedvelik. A választás-

Az idén tavasszal végzett felmérés (lásd még Video Magazin, 91/10: Így videóunk mi!) 14 filmműfaj nézettségére kérdezett rá. A válaszok alapján 3 csoportot lehet elkülöníteni (4-6-4 felpozícióban).

ÉLEEN A KALANDFILM ÉS A WESTERN

Az első csoportba a négy legkedveltebb, legtöbbször által választott filmtípus került:

(nézettségi arány %, 1000 fős reprezentatív minta alapján, akik közül 260-an rendelkeznek videóval)

1. kaland/westernfilm	34
2. bűnügyi film/krimi	33
3. rajz/meseфильм	33
4. karate/akciófilm	32

A legkedveltebb filmek nézői körét tekintve mindenképpen figyelmet érdemlő az a tény, hogy míg a videótulajdonosok nagy része a középosztályból és a fölöttük elhelyezkedő rétegekből való, addig a legtöbbet nézett filmek nézői (az egy rajz/meseфильм kivételével) nem közülük kerülnek ki, hanem az alacsonyabb iskolázottságú rétegekből. E nézettségi arányokból arra lehet következtetni, hogy talán nem a videótulajdonosok középosztályú videóók a legtöbbet, hanem az alacsonyabb iskolázottságú rétegek.

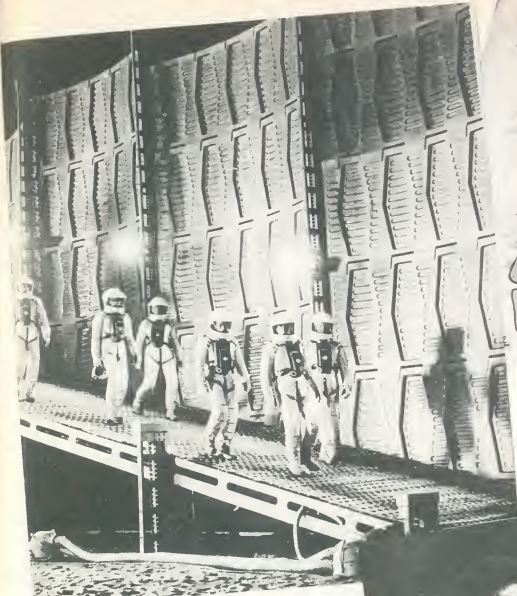
A négy, legtöbbször által választott filmtípus nézői két csoportba oszthatók:

Az egyik csoport a két fiatalabb felnőtt korosztály (18–30 évesek és 31–40 évesek) férfi tagjait foglalja magában, akik Budapesten vagy nagyobb vidéki városokban élnek. Közülük a szakmunkások a kaland/western és a karate/akció filmeket választják, míg a krimi maga-

A „SEREGHAJTÓ MÚFAJOK

A preferenciasorrendben a filmműfajok harmadik csoportját négy „seregajtó” műfaj alkotja:

- 11. dokumentumfilm 18
- 12. sportfilm 18
- 13. amatőr videófelvétel 17
- 14. oktatási/szakmai anyag 16

A dokumentumfilm és az amatőr videófelvétel (ezek adott esetben akár egybe is eshetnek: amatőr dokumentumfilm) az idősebb, 51–60 éves és a 61 év fölötti, felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező, Budapesten élő férfi korosztály kimagasló „alulreprerzentáltsága”. A dokumentumfilm tehát nem egy közkedvelt műfaj.

A dokumentumfilm és az amatőr videófelvétel egy részének esetében azokról a dokumentumanyagokról lehet szó, amelyek az 50-es éveket, az 56-os eseményeket és az utána következő 60-as, 70-es éveket tárják fel – vagy rögzítik a 80-as évek végén bekövetkezett változásokat (pl. Fekete Doboz). Az idősebb értelemiségi korosztály a félmúlt történeteinek filmbe való „újraélésével”, önmaga múltjával való szembenézésével talán saját sorsának nagyobb történelmi léptékbe helyezését éli meg. A fiatalabb korosztály fanyar viszonyulását a dokumentumfilmekhez talán az iskolai történelemoktatás „hűsdaráló”-ján való átnyomatásuk- ➤

nak köszönhetjük, annak a tarthatatlan helyzetnek, hogy felnövekvő generációk alapvető társadalmi ismeretek nélkül, a társadalmi érzékenység teljes hiányában hagyják el a magyar oktatási rendszert.

A videokamerák nagyon magas ára miatt az amatőr videózás még nem terjedt el nálunk annyira, hogy amatőr videófelvételek nézése számottevő szerepet játsszon a hazai videózási szokásokban.

A sportfilm egy szélesebb korcsoport, a 18–30 éves és a 31–40 éves férfi szakmunkásréteg által választott műfaj, miként minden bizonnyal a sporteseményekre járás (foci-meccs...) is az ő „műfajuk”.

Az oktatási/szakmai videók anyag a legkevésbé választott a videózők körében. Hazánkban még szinte teljesen ismeretlen az Amerikában olyannyira elterjedt „házi videó oktatás”, ami felöleli a hétköznapi életben való boldoguláshoz szükséges ismeret és tudásanyag terjesztését videó (főzotanfolyam, csecsemőápolás, házi kertészkedés...). Aerobikazettát már lehet kapni, s korlátozott választékban nyelvi videók anyagokat is, ám ezek használata még szűk körre korlátozódik. Remélhetőleg élelmes vállalkozók hamarosan ráéreznek erre az ürre, s érdekesebbnél érdekesebb oktató kazettákkal jelennek majd meg a piacon. Egyébként az oktatási/szakmai videók anyag nézését a 18–30 éves, felsőfokú végzettségű, városban lakó férfiak jelölték meg leginkább. Bizonyára képzésük során nyílt alkalmuk oktatási/szakmai videófilmek megtekintésére – gyanítható, hogy jó részük nem önszántából nézett meg ilyen jellegű filmeket.

KIHASZNÁLATLAN VIDEÓLEHETŐSÉGEK

Bár az ország egynegyedének van videója, úgy tűnik, meglehetősen kihasználatlanok még Magyarországon a videó adta lehetőségek.

Az Európához való csatlakozás egyik kiinduló feltétele lesz a nyelvtanulás. Nagy szükség lesz tehát olyan nyelvi társalgási anyagok kazettára vételére és terjesztésére széles körben, amelyek mind az iskolai oktatásban, mind pedig otthoni nyelvtanulásra alkalmasak lennének.

A hajdani Iskolatelevízióhoz hasonlóan ser lehetne dolgozni az általános iskolai és gimnáziumi tananyagot iskolai „videós órák”-ká. Természetesen nem minden tantárgy „álja” ezt a műfajt: a fizika, matematika, nyelvtan talán kevésbé –, de kiválóan lehetne alkalmazni ilyen

jellegű videóes anyagokat földrajz, biológia, kémia, történelem, irodalom, művészettörténet órák keretében. A „videós órák” nagy előnye a konkrét időpontokhoz kötött Iskolatelevízióval szemben, hogy az órarend átrendezése nélkül, bármikor levetíthetők.

Az ily módon feldolgozott iskolai tananyag egy részét felhasználhatóvá lehetne tenni népszerűsítő ismeretterjesztésre is. Ilyen lehetne a biológia-tananyag egészségügyi felvilágosító filmmé alakítása-bővítése, a földrajz tananyag vizuális útikalauzá átdolgozása turisták számára, akik így behatóbban megismerkedhetnének az úticélul választott ország tájával, városaival, az ország szokásaival. Speciálisabb megközelítés lehetne a kultúra iránt fogékony utazni vágyók számára a művészettörténeti-kultúrtörténeti emlékeket feldolgozó videós anyag egy-egy korszakról, művészeti irányzatról, híresebb múzeumok anyagából, építészeti emlékeiről.

A jelenlegi nagyarányú szakmai átsztruktúrázódás időszakában jól felhasználhatók lennének videóra vett oktatási anyagok szakmai továbbképzésekhez, új technológiák bemutatására. Ezek a szakmai videós anyagok különösen a fővárostól távol eső területeken tehetnének nagy szolgálatot, kiegészítő-szemléltető anyagnak, egy átfogóbb átképzési program keretében.

Szükség lenne egy nemzeti dokumentumtár létrehozására, ahol hazánk fontosabb belpolitikai, pártpolitikai, társadalmi eseményeiről készített videófelvételeket, videóra ájtászt dokumentum értékű filmeket archiválnának. Ide kerülhetnének a TV-Híradó vonatkozó irányá-

gai is. A nemzeti dokumentumtár anyagai kölcsönözhetők lennének a kutatók, érdeklődők számára.

A film történet s a jelenkori filmművészet kiemelkedő alkotásainak terjesztése a mai nál jóval szélesebb körben és gazdagabb választékban szükségeltetik. Ennek megvalósításához – az ART mozihálózat támogatottságához hasonlóan – a művészfilmekkel foglalkozó videóforgalmazók és videóteráktak a kulturális tárca támogatásában kellene részesíteni.

Ami a populáris filmeket illeti, Amerikában és a nyugat-európai országokban kezd lecsengeni a vad, erőszakos filmek ideje, csökken a népszerűsége a horrornak, a pornónak, az akciófilmeknek, ezzel szemben feljövőben vannak a könnyedebb vígjátékok és a családi filmek, amelyek egyszerre több generációnak; az egész családnak nyújtanak szórakozást, kikapcsolódást. Előreláthatólag hozzánk is lassan beszivárognak ezek a filmek, miként ezt a hazai kiadók piacérzékenyen már jeleztek is: a tavalyi év második felétől nő az igény a vígjátékok, családi filmek és romantikus történetek iránt. Rendkívül nagy a kereslete a rajz/mese-filmeknek, s egyre inkább szinkronizált filmeket igényelnek a videófilmet kölcsönzők. Ezek a folyamatok remélhetőleg átsztruktúrállják majd a hazai videózási szokásokat is, s a jelenlegi uralkodó „gyerekközpontú” és „férfikközpontú” videózás helyére a családközpontú szórakozás lép majd.

Feltéve persze, ha még idejében megszűntetik a szerzői jogvédelemről szóló törvény, s lesz mit nézni.

Argéjő Éva

AZ INKÁK FÖLDJÉN

I-II.

Juhász Árpád forgatókönyvíróként vezet el a nézőt Peruba, az inkák földjére a Televideo új, műsoros kazettáján. Már az inkák előtt több ezer évvel virágzó kultúrák léteztek a mai Peru területén. Hogy miként alakult ki ez a különös világ e különös természeti környezetben, hogyan éltek az emberek az óceán mellett, a sivatagokban és az óriás hegyek között e tájon, erre próbálja megtalálni a feleletet a hét epizódból álló sorozat.

Az első kazetta négy része 112 percig, a második kazetta három epizódja 74 percig tart.

A Televideo Kiadó egy másik újdonsága a gyerekek számára készült: Bigfoot és a Muscle Machines a címe a csaknem egyórás színes, szinkronizált amerikai rajzfilmnek, melyben amerikai óriásautók versenyeznek egymással az örök ifjúságot adó „életvíz” megtalálásáért, a titkot rejtő térképeért...

**A Zánkai
Gyermeküdülő Centrum
videó-fotó
centrumának
programajánlatából:**

Videós alaptanfolyam felnőttek számára: a tanfolyam intenzív gyakorlati programra épül, és vizsgafilmmel zárul.

10 nap (9 éj) 1992. január 20–29.
Részvételi díj személyenként: 7 400 Ft (kollégium) vagy 10 450 Ft (szálloda).

Videós tanfolyam általános és középiskolában dolgozó tanárok számára: a tanfolyam segítséget nyújt a videózás oktatásban történő eredményes hasznosításához.

7 nap (6 éj) 1992. február 3–9.
Részvételi díj személyenként: 5 100 Ft (kollégium), 7 500 Ft (szálloda).

Oktatófilm-készítő tanfolyam általános és középiskolában dolgozó pedagógusok, oktatástechnikusok számára. A tanfolyam vizsgafilmmel zárul.

10 nap (9 éj) 1992. március 2–11.
Részvételi díj: 7 400 Ft (kollégium) vagy 10 450 Ft (szálloda).

Komplex oktatástechnológiai tanfolyam általános és középiskolában dolgozó pedagógusok, oktatástechnikusok részére.

A tanfolyam számítástechnikai, videókommunikációs, tömegkommunikációs tematikára épül.

7 nap (6 éj) 1991. december 2–8. és 1992. április 21–27.
Részvételi díj: 5 100 Ft (kollégium), 7 500 Ft (szálloda).

WEST WEST WEST WEST

WEST

**Megjelenik
minden
hónap
első hetében**

100 forintot ér

ez a szelvény,
amennyiben Ön 1991. december 31-ig
műsoros kazettát vásárolt a Televideo márkaboltjában
(Budapest VII., Erzsébet krt. 30.)
Kazettáinként csak egy szelvény használható fel!

TELEVIDEO

DUNA FILM

1. Vadászat a Vörös Októberre
2. Ghost
3. Higgy neki, hisz zsaru
4. Szolid motorosok
5. Harlemi éjszakák
6. Nem vagyunk mi angyalok
7. Fekete eső
8. Dávid király
9. Vértószű
10. Öslények országa
11. Drogháború Los Angelesben
12. Kívülállók bandája
13. Túlvilági papa
14. A terror körbezár
15. Örökké
16. Krimi a Sárga-tónál
17. Perdöntő bizonyíték
18. Küzdelem és dicsőség
19. Nappalok és éjszakák
20. Rettegés a luxusjachton

TELEVIDEO

1. Oj, mama! (Kálmán Imre-show)
2. Szellők szárnyán (Huszka Jenő és kortársai)
3. Antal-show (vidám percek egy tévés sztárral)
4. TV Másfél + Kandi Kamera (Móka és kacagás)
5. Aranycsapat 1950–1956. (Archív összeállítás)
6. Kölcsönkás (Pikáns komédia)
7. Mondák a magyar történelemből (rajzfilm)
8. Kérem a következőt! I–II. (rajzfilm sorozat)
9. Tűskevár I–II. (ifjúsági sorozat)
10. Hamlet (rendezte: Bódy Gábor)

FÓKUSZ

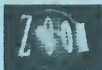
1. Láb-szépségverseny
2. Kirándulás a szerelem szigetére
3. Lady Domina
4. Római kaland
5. Francia gyűjtemény
6. Botrány a szexklubban
7. Szelíd szemű bestiak
8. Beverly Hills mocsarában
9. Desiré és társai
10. Brazíliai csábítások
11. Szerelem olasz módra
12. Teresa, a férfitálo
13. Rossznak születni
14. Tiltott vágy
15. Foxy Lady Nr. 1.

A filmek kölcsönözhetőek:
III., Tóga u. 8.
XVIII., Havanna u. 50.
XXI., Erdősor u. 36.

VICO

1. K-9000
 2. A bosszuálló gép
 3. Autóakadémia
 4. Emberrablók
 5. A rovar
 6. Rákember a Marsról
 7. Rohamcsapat
 8. Vértószű bűnjel
 9. Hold-44
 10. A hercegnő
 11. Mentőők
 12. Hősök vére
 13. Maffiatörténet
 14. Big Bad John
 15. Végzetes erőszak
 16. Gyilkosság rendelésre
 17. A hadifogoly
 18. BAT 21
 19. Könyörtelenül
 20. A halál Istene
- Minden film színes, szinkronizált.

ZOOM

1. Terminátor
2. Vasangyalok
3. Sissi
4. Dollárgalopp
5. Baseballbikák
6. Önkéntesek
7. Dobjuk ki anyut a vonatból
8. Konvoj
9. Benny Hill
10. Dexi és Bumi
11. Most kapd el, Jack
12. Kegyetlen part
13. Aranygömb legendája
14. Álomküzdők
15. Keresztanya
16. Porschetolvajok
17. Gyilkossághoz öltözve
18. Látogatás Játékokországban
19. A buszon
20. Didi, megőrjitesz

VIDEOVARÁZS

1. Harlemi éjszakák (Duna Film)
2. Fekete eső (Duna Film)
3. Amerikai vérbosszú (Intervideo)
4. Végső megtorlás (Mokép)
5. Vasangyalok (Zoom)
6. Nico (Intervideo)
7. Fekete Kobra (Video 2000)
8. Pizskos alku (Mokép)
9. Ghost (Duna Film)
10. Örökké (Duna Film)
11. Tűzróka (Intervideo)
12. A rendőr bosszúja (Video 2000)
13. Riválisok (VICO)
14. Emberrablók (VICO)
15. Nyomás utána (Intervideo)
16. Commandós egység (Video 2000)
17. Örült Jake (VideoRent)
18. Dühöngés a becsületért (Video 2000)
19. Rendőrákadémia 5. (Intervideo)
20. Életerő (VICO)

Videovarázs: Pécs, Sarokin tábornok u. 55. tel.: 72/12-510
További üzletek: Dunaszekcső, Mohács, Pécsvárad, Harkány

MOKÉP

1. Veszett a világ-színes amerikai bűnügyi film
2. Beépített ügynök-színes amerikai kalandfilm
3. Kísértő félelem-színes amerikai horror
4. Öröm-színes francia erotikus film
5. A jövő a nő-színes olasz erotikus film
6. Jog az élethez-színes amerikai dráma
7. Meghitt elhagyás-színes amerikai krimi
8. A csend hídja-színes amerikai dráma
9. Eleven vágy-színes francia krimi
10. Kövesse a tevét-színes angol vígjáték
11. Folytassa doktor-színes angol vígjáték
12. Folytassák a lányok-színes angol vígjáték
13. Pizskos alku-színes amerikai akciófilm
14. Fél lábbal a paradicsomban-színes olasz vígjáték
15. Véres hajszá-színes amerikai akciófilm
16. Végső megtorlás-színes amerikai akciófilm
17. Szuperbombázók-színes amerikai kalandfilm
18. Gördeszkás Love Story-színes amerikai kalandfilm
19. Los Angeles-i fojtogatók-színes amerikai thriller
20. Testi kapcsolatok-színes amerikai szatíra

Fót, Vörösmarty tér 15.
Bp. XIII., Pannónia u. 25.
Bp. XI., Fadrusz u. 14.

FOTIFON

1. Pizskos alku (Mokép)
2. Szuperbombázók (Mokép)
3. Fekete eső (Duna Film)
4. Tökéletes tanú (Intervideo)
5. Cry Baby (Duna Film)
6. Időutazók (Mokép)
7. Könyörtelen (Intervideo)
8. Lisa (Intervideo)
9. Convoy (Zoom)
10. Dollár-galopp (Zoom)
11. Átlátnok (Intervideo)
12. Túlvilági papa (Duna Film)
13. Az áldozat már nem kíváncsi (Duna Film)
14. Halálkereskedők (Intervideo)
15. Az ortvadás áldozata (Video 2000)
16. A küzdelem törvénye (Video 2000)
17. Fél lábbal a Paradicsomban (Mokép)
18. Los Angeles-i fojtogatók (Mokép)
19. A kém (Duna Film)
20. Erotikus Kobra (Mokép)

FOTIFON BONUS

Ha kivágja ezt a szelvényt,
egy műsoros kazetta díjtalan
kölcsonzésére jogosít
a FOTIFON bármelyik tékájában

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen tesz-szük közé magánszemé-lyek 100 szónál nem hosz-sabb szövegű hirdetését. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyek-ben megvételre ajánlanak vagy díjazás ellenében ke-resnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

• Reklámáron eladó 1 db ITT 67 cm-es képátlós színes tv, egy db Panasonic NV-MS1 S-VHS kamkorder, 1 db Pa-nasonic MV-FS1 asztali magnó, 3 db SABA VL - 100-as lámpa állvánnyal, S-VHS videókazetták, audio utó-munkálati berendezések. Gyöngyösi Tibor 6120 Kis-kunmaja, Móra F. u. 3. Tel: 77/31-304.

• Eladó SONY SL-T 30 ME Betamax videórekorder. Ale Ernő, 2132 Göd-felső, Ády E. u. 32/A.

• Panasonic M7-es kamkor-der használtban bőrrönddel, 80 ezer Ft-os irányáron el-adó. Ugyancsak eladó egy JVC HR 2200-as hordozható videomagnó (rossz) plusz tu-ner. Irányár: 10 ezer Ft. Torma Gábor, 77/21-188-as te-lefonon. (Érd)

video
A magazin

decemberi, ünnepi
számának
tervezett
tartalmából:

- Karácsonyi szenzációk a videótekákban
- Az év sikerfilmjei moziban, videón
- Szilveszteri videósztar-mosoly totó!
- Teszt: videólejt-
szók
- Sztárportré: Arnold Schwarzenegger
- A tékák ünnepi nyitva tartása

Egyvégtére két

Olykor előfordul, hogy egy-egy film befejezése még a forgatás idején sem végleges, ugyanakkor a történetnek több vége is elképzelhető. A producerek, rendezők döntés híján inkább több változatot is leforgatnak, hogy majd a vágóasztal mellett határozzanak. E döntésre Hollywood egy speciális megoldást is kidolgozott!

A hal neve Wanda

A hollywoodi stúdiók Irányítói mindennél ravaszabbak. Biztosra akarnak menni. Ezért is hozták létre az úgynevezett „test audience”-t, azaz a próbavetítéseken részt vevő közönséget. Toborzás révén a társadalom legkülönbözőbb foglalkozású tagjait válogatják össze, hogy bemutassák számukra a már majdnem elkészült filmet. Egyetemisták és utcaseprők, titkárnők és háziasszonyok, pedagógusok és újságírók kérdőívek kitöltésével válaszolnak a gyártók, a forgalmazók, a producerek és az alkotók kérdéseire. Életben maradjon-e a hős vagy sem? Egymáséi legyenek-e a szerelemesek vagy inkább szakítsanak? A tettes nyerje el méltó büntetését vagy garázdálkodjon még tovább szabadon? A halálos beteg meggyógyuljon-e vagy lépjen át az örökkévalóságba? És így tovább...

A próbaközönség azután többségi alapon dönthet, némit tetszik-e a filmnek.

Ha ezután filmet néznek, és netán nem tetszik a vége, próbáljanak elképzelni egy másik megoldást is. Úgy, ahogyan azt nem egy esetben az alkotás készítői is tették! Íme az alábbiakban néhány példa a közelmúltból. (Ha már nem emlékeznek pontosan e fil-

Végzetes vonzerő

Szárnyas fejvadász

mekre – mire jó a videó? –, érdekes újra megnézni őket, s egyúttal magunkban, levetíteni” a végül is elvetett filmvéget.)

A hal neve Wanda

Biztosan szerették ezt a sikeres Jamie Lee Curtis-filmet. A

végleges megoldás szerint Jamie és John Cleese megszerzik az ékszereket, majd Dél-Afrikába repülnek a zsákmánnyal.

Ezzel szemben az eredeti írói szándék a következő volt: Jamie éppenúgy átveri John Cleese-t, mint a film addigi kockáin. A pénz megtartja magának – és egyedül repül el...

A próbavetítés közönsége azonban szerelmi kapcsolattal

ég

Casablanca

Ingrid Bergman és Humphrey Bogart szerepel a Casablanca című filmben az utolsó pillanatig döntetlenre állt. Senki sem tudta, még a rendező sem, hogy Ingrid a férjével utazzon-e el és így részt vegyen a nácizmus elleni hősieles küzdelemben, vagy Rick oldalán maradjon Casablancában. Itt végül is az eszmei tartalom mellett döntött a producer. Ingrid abban a bizonyos felejthetetlen jelenetben elröpült a ködös éjben. Mi pedig megkönnyeztük e fájdalmas búcsút.

akarta zárni a filmet, mondván, inkább legyen boldog mindenki!

Végzetes vonzerő

Felejthetetlen a film vérengző befejezése. Nevezetesen, hogy a feleséget játszó Anne Archer önvédelemből egy hatalmas késsel szurkálja az öt megsebesítő Glenn Close-t. Aztán jön a férj, Michael Douglas, és hosszas küzdelemben vízbe fojtja az elpusztíthatatlan Close-t, amíg végre megsza- badul tőle.

Az első feldolgozásban viszont Glenn öngyilkosságot követ el, ám úgy, hogy a gyantát Michaelre terelje. Az öntudatlan ájulatban fekvő férfi kezébe nyomja a konyhakést, melyről saját ujjlenyomatát ravas- szul letérli. Utána a kést a térde közé szorítja harakirit követ el. A megérkező rendőr- tiszték így Michaelt tartóztatják le, emberölés vádjával.

Jó, nem? Talán jobb, mint a megvalósított megoldás, de a tesztközönség inkább a vérengző bosszú mellett döntött. Glenn tehát ezért „nyírta ki” a férj a szó szoros értelmében, a „nép” akarata mellett.

Szárnyas fejvadász

1. Harrison Ford, a címsze- replő és Sean Young a várost megmentik, és együtt távo- znak el.

2. A rendező azt hiteti el a nézővel, hogy Ford nem is igá- zi ember, hanem egy cyborg, egy emberi másolat.

Az elővetítés lágy szívű kö- zönsége határozottan azt kí- vánta, hogy Ford valódi ember maradjon. Így is lett!

Rózsák háborúja

Ugye látjátok még maguk előtt a híres csillárjelenetet, ahol a két holtfáradt ember együtt és egyszerre leheli ki páróját a luxuskörnyezetben, miután szebbnél szebb tárgyakat és a csodautót is porrá zúzták? Nos, eredetileg Kathleen Tur- ner és Michael Douglas egy zordabb befejezésben, párbaj- ban végeznek egymással, vér- ben fetrengve. A közönség ezt egy árnyalattal brutálisabbnak tartotta a kelleténél, ezért szü- letett meg a másik vég.

Egyik kopó, másik eb

A nagyszerű detektívkutyát egy rossz ember a film végén

lelővi. Tragikus a befejezés. Am meglepő módon ezt a pró- banézők kívánták így. Az írók humanusabbak lettek volna az ebbel... Ejnye, a kutyafáját, kedves amerikai nézők!

Önök miként döntöttek volna?
Tatár Eszter

Rózsák háborúja

Egyik kopó, másik eb

Mondják, hogy
Sylvester Stallonének –
századunk hozzá
márhaton nevezetes
férfiszárjaihoz
hasonlóan –
legalább két arca van.
Nem kell persze mindjárt
a legrosszabbra, holmi
Michael Jackson-féle
képpasztkézésra
gondolni: Stallone két
(netán még több)
énjének vonásai
meglepően hasonlóak.
Olyannyira, hogy
kritikusai szerint
valójában mindvégig
egyetlen emberről van
szó – arról, amelyik
homlokpántot hord, és
nehézsépgéppel cipel
vadul izmos vállán...

A férfi, akit RAMBÓNAK hívtak

Egy olasz származású fiatal-
ember számára a hatvanas
években igazán csak néhány
út vezetett a filmvilág berkeibe:
vagy a Coppola-Cimino-Scor-
sese tengely érdekstérjéhez
tartozott, vagy gengszrifilmek
forgatott, vagy... a többi az ol-
vasó képzeletére bízom. A vér-
beli amerikai sztárok ideje volt
ez. Egy évtized, mely az egy-
szerűség kedvéért magának
perelte Frank Sinatra't és az if-
jabb Sammy Davist, s mely lát-
szólag érintetlenül hagyta
Hollywoodot, ahogy elviharzott
felette.

Aztán mégis...
A fű alatt zajló változások
évtizede volt. Azután lecsen-
gett, jöttek a hetvenes évek,
jöttek a szerény tökével indító
filmváltások, néhány mozi,
amelyet szinte senki nem lá-
tott, köztük a *Capone* című
banditászról, melyben egész
sor friss általai arc tűnt fel, köz-
tük Sylvester Stalloné...

Nem volt természetesen
egészen új fiú a szakmában. A
hatvanas évek legvégén nem
kisebb ászsal forgatott együtt,
mint Woody Allen. Az a fel-
emelő feladat jutott neki, hogy
fiataikorú társaival megtámad-

hatta Allent a New York-i met-
rón. A *Zöldségek* tiszta játék-
idejéből harminchat második-
perc, a költségvetésből két da-
rab százás jutott neki. Úgy tet-
szett, keményen megszett szá-
ja, darabos mozgású a go-
nosztívó szerepére predesztí-
nálja. A *Caponében* pokolgé-
p butykol, brooklyni utcai va-
gányokat ad jó néhány kisebb
produkcióban, s kikötői pofa-
zógépként lép elének a *Rocky*
első tíz percében is...

A *Rocky* – az első nagy do-
bás. Akkor, amekkoráról min-
den amerikai filmes titkon ál-
modik: Oscar-nyertes. Az „itá-
liai csodőr” oldalán ekkor tűnik
fel a Coppola-klánhoz tartozó
Talia Shire, mint filmbeli feleség
– ám tévedés lenne azt feltéte-
lezni, hogy a dolgok ettől mind-
járt könnyebben mentek. A
hollywoodi pantheon minden-
esetre megint gazdagabb lett
egy archetípussal: megjelent a
hős, aki úgy győzött, hogy ve-
szített. Ezt a (látszólagos) el-

lentmondást igyekezett felol-
dani a *Rocky II.*, utóbb a *Rocky*
III., illetve *IV.* is – a jócskán a
nyolcvanas évekbe nyúló szá-
ria (melynek kései darabjai

egyöntetű vélemény szerint az
első film térdéig sem érnek)
olyan nagy sikerrel állította a
feje tetejére a dolgokat, hogy
Stallone győztes győztesként,
mi több, vesztes győztesként
mutatkozott meg előttünk –
ahogy azt a hön tégakból köl-
csönzött *Rocky*-videókon is
láthattuk. Az ötödik filmet a ha-
zai mozik is bemutatták. E-
ben Stallone megint azt vetette
harcba, aminek hírnevét kö-
szönheti: legyűrhetetlen fiziku-
mát. S noha a rossz nyelvek
szerint *Rocky Balboa* egyetlen
mélto ellenfele a biomechano-
id földönkívüli rém – másként
a nyolcadik utas, avagy a halál
– volna, el kell ismernünk,
hogy a rapmuzsika azért jó
volt.

De ne vágjunk az esemé-

Filmjei

Party at Kitty and Studs (1970) Party
Kittynél
Bananas (1971) Zöldségek,
r: Woody Allen (Interview)
No Place to Hide (1974) Nincs titok,
r: Shaftel
The Prisoner of Second Avenue
(1974) A második utca foglyai, r: Mel-
vin Frank (bemutató)
The Lord of Flatbush (1974) A bozó-
tos ura, r: Verona és Davidson
Farewell My Lovely (1975) Isten ve-
led, kedvesem, r: Dick Richards
Capone (1975) r: Steve Carver
Death Race 2000 (1975) Halálos
verseny 2000, r: Paul Bartel
Rocky (1976, színész, forgatókönyv-
író) r: John G. Avildsen (bemutató)
F. I. S. T. (1987) Ö. K. Ö. L., r: Nor-
man Jewison (Interview)
Paradise Alley (1978, sz. fi. rendező)
Édenkert a sikátorban (bemutató)
Rocky II. (1979, sz. fi. r) (Interview)
Escape to Victory (1981) Menekülés
a győzelembe, r: John Huston (be-
mutató)
Nighthawks (1981) Fantom az éjsza-

kában, r: Bruce Malmuth (bemuta-
tolt)
First Blood (1982) Első vér, r: Ted
Kotcheff (Videa)
Rocky III. (1982, sz. fi. r) (Interview)
Staying Alive (1983, társíró, társpro-
ducer, r) Etleben maradni (bemuta-
tolt)
Rhinstone (1984) Hamis gyémánt,
r: Bob Clark
First Blood Part Two (1985, sz. fi.) El-
ső vér 2., r: George Pan Cosmatos
(Videa)
Rocky IV. (1985, sz. fi. r) (Interview)
Cobra (1986, sz. fi.) Cobra, r: George
Pan Cosmatos (Interview)
Over the Top (1986, sz. fi.) Túl a csü-
són, r: Menahem Golan (bemuta-
tolt)
First Blood Part III. (1987, sz. fi.) Első
vér 3., r: Russel Mulcahy (Videa)
Lock Up (1988, sz. fi.) A bosszú börtö-
nben, r: John Flynn (bemutató)
Tango and Cash (1989) Tangó és
Cash, r: Andrej Koncalovszkij (be-
mutató)
Rocky V. (1990, sz. fi. r) (bemutató)
Oscar (1991) r: John Laudi (be-
mutató)
Dead Reckoning (1991) r: Roland
Emmerich

Rossz film, jó védés az MTK-pályán: Menekülés a győzelembe

Stallone a krimi műfajában: Fantom az éjszakában

Nagy betörése: A Rocky, meg sem állt őt folytatásig

nyek elébe! Még csak 1978-at írunk. Sylvester még színészi babérokra aspirál. És csodák csodája, valóban jó a kikötői vagányból lett öklívívó világ-bajnok testre szabott szerepében. Talán épp ez a siker indította el azon az úton, amelyet máig jár. Ő az az ember, akit nem felkérni kell egyes szerepekre. Ki kell találni számára a szerepeket.

David Morell a hetvenes évek végén írta vérfagyaláló bestsellerét a vietnami veterán, John Rambo életéről és haláláról. A történet természetesen filmváltozat alapjául szolgált, ám a producerek, Mario Kassar és Andrew Vajna már akkor annyira megbíztak hősükben, hogy (a könyv szerzőjével ellentétben) élni hagyták Rambót.

A többi, ahogy mondani szokás, már történelem.

Morell egyébiránt később felülvizsgálta álláspontját, s nem átalította papírra vetni az előzőleg fejbőlött hős kalandjait a kommunista Vietnam dzsungelében. A második filmváltozat rendezője, társ-forgatókönyvírója az a James Cameron volt, aki *A bolygó neve: Halál* (Aliens), *A mélység títka*

(Abyss), végül, de nem utolsósorban pedig nemrég bemutatott *Terminátor II.* című filmjével nyilván örökre belopta magát a látványos akciófilmek kedvelőinek szívébe.

A tucatmoziként indult Rambo valóságos legendává vált. Szegény Stallone emelt fővel fogadta a csapást. Az erőltetett kibontakoztatásának esztendeiben mindenképp kényelmesebb szerepet osztott ki neki a sors, mint Arnold Schwarzeneggernek, aki a barbár harcos, Conan szerepében nálánál sokkal nehezebben tudta csak kifejezni az aktuális politikai mondanivalót. Igen, Ronald Reagan kedvence Rambo/Stallone volt (Bush ezzel szemben inkább Terminátor-párti), olyannyira, hogy a figurának a politikai jelképpé válás kínjait is ki kellett állnia. Erős ember lévén persze nem rokant bele, s túlélte azt a társadalmi rendszert, mely kiátkozta – akárcsak a hatvanas-hetvenes évek szuperhőse, a leggyőzhetetlen James Bond.

Az afganisztáni harmezéről hazatérve Stallone még rá is tett egy lapáttal. Ezúttal Paula Gossling „kemény” krimijének hősét, a Kobra csúfnévű rendőrszertelt vélték felismerni benne. Neve ekkor a védjegyek számított már, fizikumának dicserétét számos fitness-magazin, továbbá John Travolta zengte, akinek nagysikerű *Életben maradni* (Staying Alive) című filmjét Sylvester Stallone rendezőként is jegyzi.

„Hozzásegített, hogy új emberré váljak” – nyilatkozta Travolta. „Hála neki, önmagam lehetek megint!”

Sylvester egyébként néhány pillanatra maga is feltűnik a filmben: jellegzetesen dögös léptekkel, sőtét napszemüvegben halad a New York-i utcán, mint a sikeres amerikai eszményképe. Rendezői munkáját amúgy csak dicsérni lehet, a legtöbben hajlanak rá, hogy még a *Kobrá*t is megbocsássák neki.

A *Kobrá*ban szerepelt együtt először és utoljára (akkori) feleségével, Brigitte Nielsen-nel, akivel kapcsolatban Stallone összes párja közül a legtöbb sületlenséget hordták össze a pletykálapok. A dumáradat már-már a színész alakját is elhomályosította – nem csoda, hogy megcsömörlött tö-

A
Kobrában
egykori
feleségével,
Brigitte
Nielsen
járt együtt

A
bosszú
börtönében

Előkelő
„úr”
az
Oscarban

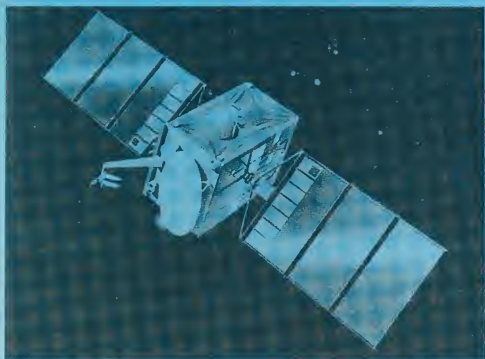
le. A nyolcvanas évek második felében érezhetően valami újra, valami másra vágott – arra, hogy kibújhasson Rambo bőréből, s hogy emberként, igazi, érző emberként mutakozzék meg újra a közönség előtt. Ironikus módon a „visszatérés” elsőre, a *Túl a csúccsinnal* (Over the Top) sikerült. Sylvester igenis hiteles a fiáért harcoló, feleségét elvesztő s végül erejével diadalmaskodó sofőr szerepében. Sokáig úgy rémlett, be is éri ennyivel: A bosszú börtönében (Lock-Up) című börtönmoziról maga is úgy nyilatkozott, hogy az afféle dulti-Rambo, melyet még a remek Donald Sutherland szereplése sem dobhatott fel. A *Tango és Cash* már voltaképpen paródia, melyben Stallone torz tükröt tart maga elé, és nézővel-sztárpartnerrel (Kurt Russel) együtt somolyog a múlt nagy dobásaiban. A hasonló szellemben fogant Oscar voltaképp visszatérés a kezdetekhez, ám Stallone ézúttal igazi nehézfiút, a Keresztapa-szerű gengszterfigurát hozza. Látványos: még nem jutott túl azon a bizonyos csúcson, épp ellenkezőleg, elidőzik odafent.

A rendezőkkel egy esetet kivéve mindig szerencséje volt. Csak Russell Mulcahy-val, a *Hegylakó* (Highlander) direktorával nem sikerült szót értenie a Rambo II. forgatása során – le is cserélte az operatőrként ott dolgozó Peter McDonaldal. Mégis, a jelek szerint elérkezett egy újabb próbatétel ideje: a hírek arról szólnak, hogy Stallone nagyszabású sci-fi-t forgat. Méghozzá Európában...

A bemutató időpontja egyelőre bizonytalan, csak annyi bizonyos, hogy figylemre méltó alkotás lesz, melyben a sztár ismét megmutathatja ama másik arcát. Mert ha még nem említettük volna, emlékeztet egy-két dologban testvérére, a zeneszerző és popénekes Frankre. Szereti a helyükön tudni a dolgokat. És míg Frank Stallone zenél, ő filmeket készít. A moziba járók és a videósok többé-kevésbé egyöntetű véleménye szerint egész jó filmeket...

Gáspár András

Hírözön

9 és 1/2 hét II.

Készül a folytatás: „Ami most jön, ahhoz képest az első, a Kim-féle, csak óvodistáknak való kismese lesz.” Nyilatkozott Claudia Schiffer, az a fiatal modell, aki most belebújik Kim híres magas acélsarkú cipőibe. Ezúttal is Mickey Rourke jött számításba. Hiába, úgy látszik, a Vad orchideák óta a jeles színész inkább csak erotikával, mint színészettel foglalkozik...

Nicholson újabb „boszorkányai”

Jack Nicholson szerint az a romantikus vígjáték, amelyben éppen filmezik. Most egy mindenre elszánt kutya-tréner alakít. Feladata az őrző-védő farkaskutyák oktatása. No, ez persze nem mentes a bonyodalmaktól sem. Három nő is sündörög körülötte, Ellen Barkin, Beverly De Angelo és Veronica Carthwright. A három színésznő most éppúgy Nicholson vállain szeretne befutni, mint az Eastwick boszorkányokban Cher, Michelle Pfeiffer és Susan Sarandon. Jack állítólag remek formában van. Boldog kisgyermekével és azzal a tudattal, hogy Arnold Schwarzenegger mellett ő a legjobban fizetett férfisztár. Villáját a szakmát cserélt színésznőből iparművésszé vedlett Ali MacGraw rendezte. Ali a Love Storyban jutott a csúcsra, majd Steve MacQueennel kötött házassága után írással foglalkozott. Elváltak, majd Steve rákban elhunyt. Ali pedig idén megjelentette első regényét kettejük kapcsolatáról.

Női James Bondok

A revolveres hősnők titkos szolgálati megbízatásait Debra Winger a Fekete özvegyben, majd később a Gyanú-ban mint FBI-ügynök vitte sikerre. Őt követte Jodie Foster (Bárányok csendje) s Whoopi Goldberg, aki már csak zsaru lett a Végzetes szépségben. Jamie Lee Curtis őrmester a Kék Acélban. Most Melanie Griffith nyomoz egy, a Harlemben játszódó gyilkos történetben. A sztorinak címe még nincs, rendezője már van: Sidney Lumet.

A Micsoda nő bátyja

Ismét filmezik Eric Roberts, Julia Roberts bátyja, miután felépült kábítószeres és alkoholbetegségéből. A fiatal, tehetséges színésznő még bő fél évtizede tünt fel Mickey Rourke oldalán, a Greenwich Village papája című filmben, ám később már nem színészi alakításai miatt lett beszéd téma. Most, főleg húga segítségével, sikerült talpra állnia. Új partnerei nem mások, mint Kim Basinger és Richard Gere.

Filmen a Pestis

Albert Camus híres regénye, a Pestis sem kerülte el a hollywoodi stúdiók figyelmét. A spanyol rendező, Luis Puenzo által filmre vitt alkotás két férfi sztárja A pókasszony csókja című film forgatásakor már összeszokott kettős, William Hurt és Raoul Julia.

Shirley Calcuttában

Calcuttában forgat a Shirley Valentine-ből megismert színésznő, Pauline Collins, s nem is akárkivel: a Ghost-sztár Patrick Swayze-zel. A film címe City of Joy – Az öröm városa, rendezője Roland Joffe. Pauline mintha felszedett volna néhány kilót...

Főszereplők kerestetnek

A 9 és 1/2 hét rendezője, Adrian Lyne arra készül, hogy a Lolita című 1962-es hatalmas botrányt kavart Vladimir Nabokov-filmet és Könyvet ismét feldolgozza. Jelenleg főszereplőt keres. Annak idején a 12 éves csábszínrent a 14 éves Sue Lyon alakította. James Mason volt a feje búbjáig szerelmes egyetemi tanár. Most a jelöltek között nagy esélyes az E.T.-ből megismert, akkor kicsi kislány, most 15 éves Drew Barrymore, valamint a Kék lagúna II. sztárja, a hasonló korú, félig orosz, félig jugoszláv emigránsok gyermeke, Milla Jovovich. Szóba jött még a francia Vanessa Paradis, aki ugyan 17 éves, de formában, arcban gyermeki, valamint a kisse érettebb Johdi May. A professzor szerepére Michael Douglas vagy Jeremy Irons pályázik. A jóslatok szerint a film már „lábon elkel”, azaz kasszasiker lesz.

A TRÜKK BIRODALMA

Molnár Miklós H. S. C.

IV.

A kamkorderek mai és majdani kezelőinek ajánlott sorozatunk témája ezúttal:

Trükkszűrők, előtétek

KERET- ÉS SPOT- ELŐTÉT

A *keretelőtét* a kép széleit vignettálja. Ovális, szögletes vagy kerek sarkú keretbe foglalja a témát. Díszítő szerepe van.

A *spotelőtét* a közepén lévő kerek nyílása révén kiemeli a főtemát, a környezet hangsúlyát csökkenti vagy megszünteti.

Mindkét típusnak sokféle változata ismert. Egyszerűségük miatt mi is könnyen előállítjuk. Használatukhoz tudnunk kell, hogy az előtét peremének élessége, élettensége függ a frontlencsétől való távolságtól, a blendétől és a gyújtótávolságtól.

Az *átlátszó keret- és spotelőtét* készítése a következő. Átlátszó színes vagy szürke fóliát, celofánt a kompendium külső méretére szabunk. Aszerint, hogy keret- vagy spothatást akarunk – a kívánt alakzatban vágjuk ki a közepét. Először inkább kisebb méretben szabjuk ki, majd a kompendiumra rögzítve, a keresőben ellenőrzve fejezzük be a munkánkat. Az előtét készíthető nagyméretű előhívott színes diafilmből is. Ennek előnye, hogy a dia motívumai, figurális alakzatai világos háttérrel foltszerűbben érvényesülnek.

Egy jelenet beállításait, snitjtjeit olykor úgynevezett „szubjektív kamera” módszerrel vesszük fel. Ez azt jelenti, hogy a szereplő szemével láttatjuk a cselekményt. Az 1. ábrát átlátszó spot előtéttel készíttettem egy holland

kisvárosban, Oudewaterben, ami arról híres, hogy egykor itt folytatták le a boszorkányok vizsgálatát. A kép szubjektív kamerabeállítás – íme, a megrotásra váró házak – *boszorkányszemmel* nézve.

Az *áttetsző keret- és spotelőtét* vékony opál műanyag lemezről, áttetsző fóliából vagy pauszpapírból készíthetjük az előzőekben leírt módon. Alkalmi megoldásként a célnak tökéletesen megfelel egy hibátlan üveglap, melynek megfelelő részét valamilyen zsíros krémmel vékonyan bekenjük. A kompendium külső felére szerelt előtét az adott világításnak megfelelően színeződik el. Szabadban, az árnyékban lévő áttetsző előtét a kék égitől sötétkekes árnyalatú, a rávilágító alkonyati fénytől narancssárga. Az előlőről rávilágító egyetlen fénytől az előtét nem lesz homogén tónusú. Az egyenletes megvilágításhoz segít egy kis tükröz vagy közlere helyezett tenyérnyi derítő alufólia. Persze nem minden esetben kell ragasztanunk a homogén árnyalatú előtétet – sok függ a háttér fényeloszlásától. Például ha felvételi motívumunk felső fele világos, alsó része sötétebb tónusú, az előtétet alulról szemből világítsuk meg. Ezzel a módszerrel sajátos térfatást érhetünk el.

Lásd 2. ábra.

A 3. ábrán Piroskát sajátos keretbe foglaltam. Úgy tűnik, Piroska egy falon lógó tájképet *előtt* áll, de ugyanakkor mintha *binnen* is lenne a tájban. A szokatlan, eltelíteties hatás azért érhető el,

hogy a pauszpapírból készült keret egy szakaszát (a szereplő helyénél) kivágtam. Az optikai csalódást segíti a megszakított színes szegély, melyet filctollal festettem a pauszra. E módszerrel a *kémin/kívánt* főtéma csak mozdulatlan személy vagy tárgy lehet. Felvételi technológiájához vegyük figyelembe a következőket. A kamerát helyezzük állványra. Komponáljuk képbe a szereplőket. Áttetsző műanyag- vagy üveglapot erősítsünk ideiglenesen a kompendiumra. Zsírkérrával vagy filctollal rajzoljuk rá a keret vonalát. A kiemelő mozdulatlan személy kontúrját szintén jelöljük meg (elegendő csak a kép alsó felén). A rajz alapján vágjuk ki a pauszkeretet, majd ragasztószalaggal erősítsük a kompendiumra, az üveg helyére. Finom korrekciót még a felvétel előtt is végezhetünk, kiséssé változtatva a szereplő testtartását, kamerától való távolságán (vagy a varió látószögén). A keret elől trükközött szereplőnk pontos elhelyezése után, a felvétel alatt nem mozdulhat el helyéről. A többi szereplő, akiket a keret *mögött* akarunk megjeleníteni, természetesen szabadon mozoghat. A legjobb eredményt mozdulatlan tárgynál érjük el. Ekkor előnyös, ha a keret viszonylag élesen jelentkezik (a varió nagylátószögű részével és szürk blendével érhetjük el). Viszont szereplőnk kontúrját (még ha mozdulatlan is) nem valószínű, hogy tökéletesen ki tudjuk vágni – ezért inkább enyhén éleetlen legyen a pausz pereme (a varió normál vagy telés helyzetében és tágabb blendével készítve a felvételt).

Az *átlátszatlan keret- és spotelőtét* készítésekor a színes vagy szürke kartonból kivágtott előtétet az objektívtől *távolabb* erősítsük külön állványra, hogy a kamera mellől, oldalról lehessen megvilágítani. Erre is érvényes az áttetsző előtétnél említett homogen-inhomogen világítás. Továbbá itt is megvalósítható a keret okozta optikai csalódás. Miután az átlátszatlan keret megvilágítása miatt az objektívtől *távolabbra* kell elhelyeznünk, ezzel azt nyújtjuk, hogy *éles* lehet. Ez akkor is előnyös, ha mondjuk a kartonkeretre szöve-

KOMPENDIUM:

Objektívre helyezhető fém vagy gumi fényellenző, mélyel- lenfényes felvételnél megakadályozza a kép kontrasztjának csökkentését, valamint a lencsebeágtokott keret átlátszó zavaró tükröződések.

get írunk, és ezt együtt vesszük fel az „ablakban” látható cselekménnyel. Szabadtéri felvételnél ügyeljünk a szélre, mert az természetesen csak akkor fúj, amikor éppen nem kell, és a gondosan beállított keret önállóitani szokta magát.

ÁTMENETI SZŰRŐ

A szűrő anyagának nem egyforma a denzitása (fedettsége). Általában két egyforma méretű mezőből áll – egyik része üvegesen átlátszó, másik fele neutrál szürke vagy egy meghatározott színű. A mezők élesen vagy lágyan határolódnak el egymástól. Több típusa létezik aszerint is, hogy sötétebb része milyen denzitásértékű.

Az átmeneti szűrőt többnyire a világos égből sötétítésére és/vagy elszínezésére használjuk. Táj felvételekhez a szűrő fedett részét felvesszük az objektív felső felére, a tónusos és üveges mező találkozási vonalát – a denzitáshatárt pedig a távoli horizonthoz komponáljuk. Az egyszerűbb kerek szűrőnél a denzitáshatár a kör átlóján húzódik keresztül, ezért ez a típus a kompozíció lehetőségeit erősen korlátozza. Szélesebb körű felhasználást tesz lehetővé az objektív átmérőjénél nagyobb méretű kerek vagy téglalap alakú átmeneti szűrő, melynek rövidebb oldalával párhuzamos a denzitáshatár vonala. A szűrő függőleges irányú mozgásával és/vagy oldalra fordításával a denzitáshatár a kompozíció horizontvonalának bármely helyzetéhez beállítható. Célserű a szűrőt *távolabbra* elhelyezni a frontlencsétől, például a kompendium külső peremére. (Egyes kompendiumoknál a szögletes szűrőváratban csúsztatható.) Az ajánlás azért előnyös, mert a *távolabbra* he-

*A szerző a Magyar Televízió 53 éves operatőre, a Hungarian Society of Cinematographers (H.S.C. = Magyar Operatőrök Társasága) tagja

Ilyezett szűrő denzitásvonala némileg élesebben képződik le a közvetlen objektívre csavarvánál, tehát jobban illeszthető a horizont vonalához.

Mint már említettük, a szűrő két fele lágyan vagy élesen különül el egymástól. A célnak megfelelően a denzitáshatár „átmeneti” szélességét variálhatjuk meg az objektív gyújtótávolságával, a blendével és a szűrő frontlencsétől való távolságával is. Általában a lágy átmeneti szűrőt inkább a varió nagy látószög részéhez tanácsos használni, hogy ne rajzolja ki túlságosan élesen a denzitáshatár vonalát. A varió telés helyzetében még az éles átmeneti szűrő sem igazán hatásos. Legfeljebb erősen leszűkített blendével, távolra helyezett szűrővel. Ebből következik, hogy variózásnál nem lesz kielégítő az eredmény, mert nagy látószögű képnél korrekt ugyan a szűrő beállítás, de variózás közben folyamatosan ellágyul, szétkénődik a denzitáshatár. Ugyanígy korlátozott a kamera mozgatása. Egyedül a vízszintes irányú Svenknél marad észrevétel az átmeneti szűrő. Tanácsos állványról dolgozni, hogy ne billenjen a szűrő denzitáshatára a horizont vonalához képest.

Ritkább esetben igényként merülhet fel, hogy a kép egyik felét „túlexponáljuk”, a „beégetéssel” eltüntessünk zavaró, felesleges részleteket. A felvételhez szürke átmeneti szűrőt kell használnunk. A kivilágosítandó területhez komponáljuk a szűrő üveges részét. A helyes „expozíciót”, a korrekt tónust a szűrő szürke részén keresztül, a belső automata fénymérő kikapcsolása után, kézzel állítsuk be. E módszerhez állványt használunk – sem kameramozgás, sem variózás nem lehet.

A szürke átmeneti szűrővel a világítás kontrasztját is megváltoztathatjuk, de feltétele, hogy az árnyék pereme egyenes vonalú legyen. Ilyen gyakran adódik napfényes től felvételnél, épületek között. Az előző módszerhez hasonlóan csak mozdulatlan, fix beállítás készíthető. A kontraszt csökkentése, a világítás lágyítása a következők szerint történik. A képmező mély árnyékba eső, összefüggő területéhez komponáljuk a szűrő üvegesen átlátszó részét úgy, hogy a denzitáshatár az árnyék széleivel egybeessen. A helyes „expozíció” beszabályozása automataív is történhet. Figyeljünk arra, hogy a szűrő szürke oldala mérsékelt denzitású legyen (ND 3, esetleg ND 6), mert erőteljesebb beavatkozás esetén (ND 9) átbillen a fény-árnyék megszokott látványa, és a napsütött terület sötétebb lesz, mint az árnyékos rész. A kontraszt növelése, a világítás keményítése az előző módszer fordítottja. Itt a

szűrő üveges részén keresztül az utca napsütötte oldalát kell látnunk, a szürke felén pedig az árnyékos területet. Nagyon sötét árnyék létrehozásához ND 9-es szürke átmeneti szűrőt alkalmazunk. A szűrő denzitáshatára éles átmenetű legyen, ezzel jobban tudunk az árnyék pereméhez igazodni. Az automata használata zavart okozna, ezért kézzel állítsuk be a blendét – szemmel tartva, hogy a napsütötte oldal „expozíciójának” kell korrektnek lenni.

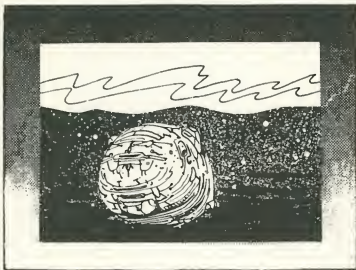
Legritkább esetben fordul elő, hogy az átmeneti szűrőt kietlen pusztaságon vagy tengeren kelljen használnunk, ahol a horizont

alakú színes átmeneti szűrővel. Maga a szűrő felül vörös, lefelé haladva fokozatosan narancsba, majd sárgába, alul üvegesen átlátszóba megy át. Függőleges irányú elcsúsztatásával tetszőleges színtartomány választható ki. Eredetileg fekete-fehér fényképezéshez gyártották, de mint az illusztráció is bizonyítja, színesben is drámai effektust eredményez.

Problémát okoz, amikor szereplők felső teste a horizontvonal fölül kerül, és indokoltnak tartjuk, hogy a túl világos eget szürke átmeneti szűrővel tónusosabbra változtassuk. Az a gondunk, hogy a szűrő szürke

része besötétíti szereplők arcát is. Az a feladat, hogy a felső testrészben pótolni kell a szűrő által okozott fényvesztést. Nagyobb költségvetéssel dolgozó filmes, televíziós stáb előnyösen alkalmazhat komoly teljesítményű napfény színhőmérsékletű lámpát, mely a szereplőnek csak azt a részét világítja meg (a kamera irányából), melyet a szürke átmeneti szűrő lefed. Szerény eszközzel is eredményes az ilyen típusú felvétel – erős fényvisszaverésű derítőlappal hasonlóan világíthatjuk meg szereplőnket. Egyedüli feltétele – csak a napsütés. Lásd 6. ábra.

2/a ábra

2/b ábra

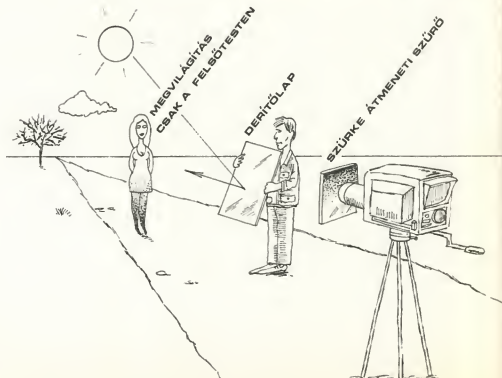

2/c ábra

2/d ábra

vonala egyenes. Többnyire változtatás vonalú hegyecsúcsok, völgyek, távoli facsoportok, épületek kontúrjai találkoznak az égbolttal. Ilyen távoli cikcakkos vonalvezetésnél csak akkor érhethünk el természetes hatást, ha a szűrő denzitáshatárát kissé magasabbra helyezzük – tehát az ég alsó része eredeti tónusú marad. Ez esztétikusabb, mintha túlzottan leengednénk a szűrőt, melynek tónusos része beleérem például a távoli épület tetejébe, s azt indokolatlanul elsötétítené. Kivételt jelentenek azok az átmeneti szűrővel készült ellenfény felvételek, melyeknél az ég területébe felnyúló motívumokat sziluettként kívánjuk ábrázolni. Ezt példázák a milleniumi emlékműről készült összehasonlító felvételeim. A 4. ábra szűrő nélkül készült, az 5. ábra téglalap

1. ábra

4. ábra

3. ábra

5. ábra

6. ábra

Folytatás a következő
hónapban: V. rész
Maszk előtét, nyílászre-
kesz- előtét

Az átmeneti szűrő besötétíti
a szereplő felsőtestét

A szűrő okozta fényvesztéséget derítőlappal
vagy lámpával pótoljuk a felsőtesten

Speciálisan kialakított
márkaszervizeinkben
**JVC, Siemens, Goldstar,
Samsung, Fisher**

és még sok más típusú
szórakoztató elektronikai termék
javítását vállaljuk.

Hangátalakítás, áthangolás
a legkorszerűbb technológiával.

Bp. VII., Király u. 19.
Tel.: 1225-252

ELSZÖV
ELEKTROMOS SZÖVETKEZET
Budapest

Bp. X., Pongrácz u. 9.
Tel.: 1575-634

Videoberendezések
javítása,
áthangolása,
színes televíziók
áthangolása,
valamint
HI-FI berendezések
áthangolása
és javítása,

VIII., József krt. 38.
Tel.: 1141-216

Nyugati
készülékek
szervize.
Videó-,
és HI-FI
berendezések
javítása,
áthangolása.

VI. Teréz krt. 94.
Tel.: 1311-129

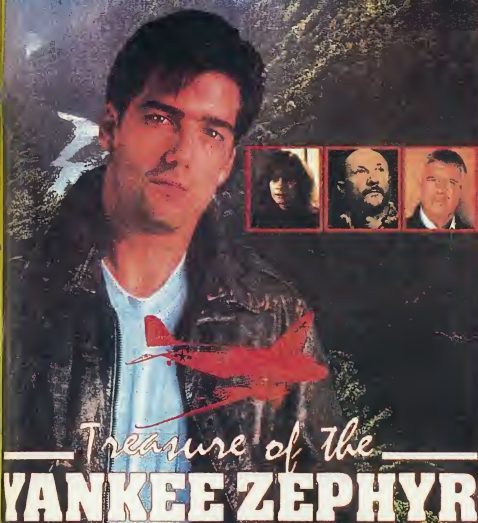
Hazai és külföldi garanciális és készpénzes
fekete-fehér és színes televíziók,
videomagnetofonok javítása, műholdvevők
és posta; AM-mikro rendszerek telepítése.

XV. Frankovics M. u. 57-63. Tel.: 1635-225

RÁVISZ

Semmi kétség! A RÁVISZ a segítség!

**KEN WAHL GOES FOR THE GOLD...
AND GETS THE ADVENTURE OF HIS LIFE!**

**Treasure of the
YANKEE ZEPHYR**

STARRING **KEN WAHL LESLIE ANN WARREN DONALD PLEASENCE**
GEORGE PEPPARD AS BROWN DIRECTED BY DAVID HEMMINGS

MEER MEDIA INTERNATIONAL
Telephone 01050051189 Fax 01050054010 Telex 179133 MEKRU UT

A KINGS

BARNEY és társa, GIBB megtalálják a „JENKEE ZEPHYR” szállítógépet, fedélzetén 50 millió dollár értékű aranyruddal. A becsstelen THEO BROWN és zsoldosai mindenre készek, hogy megszerezzék a kincset. Legyőzi-e BARNEY, a részeges GIBB és szép lánya, Sally segítségével BROWN-t a gépert folyó versenyfutásban?

MEEKER MEDIA

Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm, 1986
Főszereplők: KEN WAHL, LESLIE ANN WARREN,
DONALD PLEASENCE
Rendezte: DAVID HEMMINGS
90 perc

VIDEORENT KFT.

1043 Budapest IV., Tavasz u. 4.

Tel: 169-6040 FAX: 1695351 Nyitvatartás: 9-16 óráig.

A kazetták megvásárolhatók:

VIDEÓ NÍVÓ

Bp. VIII., Köztársaság tér 10. Tel.: 113-9837

INTERVIDEO KFT.

1125. Bp. Mátyás király útja 11/b. Tel: 156-4084

JÖN!

A GORDIUS KFT, a PANORÁMA FILM-mel közösen megjelent a második országos videós vásáron a filmjeivel. Az év végéig még több műfajban kívánnak filmet megjelentetni, melyekből íme egy kis ízelítő.

TOPLINE

Rendező: Ted Archer

Főszereplők: Franco Nero, Deborah B. Moore, William Berger, George Kennedy
Színes, magyarul beszélő kalandfilm

Ez aztán valóban szalagcímbe kívánczó sztori, akárcsk Indiana Jones kalandjai. A TOPLINE főszereplője egy félig már alkoholistá újságíró (Franco Nero), aki kolumbiai semmittevése közben véletlenül azték kincsekre bukkan. A kincs lelőhelyének feltérképezése közben azonban egy furcsa űrhajót talál, s ekkor kezdődnek az igazi bonyodalmak. Titokzatos módon mindenki, aki valamiképpen a kincs közelébe kerül, igen gyorsan bevégzi földi pályafutását. Nem lehet igazán tudni, hogy a CIA, a KGB vagy esetleg egy földönkívüli hatalom áll-e a gyilkosságok mögött... (Forgalmazó: Surf Film)

RUN, RUN JOE

Rendező: Giuseppe Colizzi

Főszereplők: Keith Carradine, Tom Skerrit

Színes, magyarul beszélő kalandfilm

Joe (Keith Carradine) igen veszélyes megbízásra vállalkozik. Szicíliaiba kell mennie, ahonnan a leghatalmasabb maffiafőnököt, Don Salvatorét kell biztonságban magával vinnie az Egyesült Államokba. Izgalmas kalandok és emberpróbáló váratlan feladatok sora vár Joe-ra, míg sikerül a lehetetlennek tűnő feladatot teljesítenie.

(Forgalmazó: Surf Film)

IMA EGY HALDOKLÓERT

(PRAYER FOR THE DYING)

Rendező: Mike Hodges

Főszereplők: Mickey Rourke, Bob Hoskins, Alan Bates

Színes, magyarul beszélő akciófilm

Mickey Rourke sok arcát mutatta már meg a magyar nézőknek. A „9 és 1/2 hét” kissé zadista szeretője, a „Sárkány éve” kíméletlenül konok rendőre, a „Vad orchideák” szenvedélyes csábítója most egy igazi kemény akciófilm terrorista főhőseként mutatkozik be a műfaj kedvelőinek.

(Forgalmazó: Samuel Goldwin)

ROBOCOP

Színes, magyarul beszélő rajzfilm

A félig ember, félig robot zsaru játékfilmen óriási sikert aratott a mozikban. A kemény akció sci-fi főszereplője, a legyőzhetetlen szuperzsaru most rajzfiguraként egy izgalmas sorozatban indul útjára, hogy megmentse Detroit polgárait a bűnözéktől, és megőhódítsa a fantasztikus filmek kedvelőinek táborát.

(Forgalmazó: New Word International)

DINORIDERS

Színes, magyarul beszélő rajzfilm

Van-e izgalmasabb kaland, mint amikor a legmodernebb technikával felszerelt fiatalok, a világegyetem megsemmisítésére törekvő gonosz lények ellen harcot – egy különleges időgép segítségével – időszámításunk előtt 65 millió évvel ezelőtti körülmények között vívják meg, és szövetségesként a dinoszauruszokat használják fel? Ezt a harcot nem szabad elveszíteniük.

(Forgalmazó: New World International)

VIDEO TERESA ORŁOWSKI

CÉG KIZÁRÓLAGOS MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓJA
ajánlja az alábbi szinkronizált vagy feliratos filmeket:

1. Táncoló angyalok	15. Tiltott vágy	26. Beverly Hills
2. Mr. Milliárd	16. Bűn és álmom	mocsarában
3. Erotikus mulató	a szép Desiree	27. Botrány
4. Orgia Berlinben	17. Duzzadó izmok	a szexklubban
5. Van, aki forrón szereti	18. Brazíliai csábítások	28. Francia gyűjtemény
6. Olajpankráció	19. Desiree,	29. Lady Domina
7. Foxy boxing	a szerelem bajnoka	30. Foxy Lady Nr. 1.
8. Érett gyümölcsök	20. Rossznak születni	31. Desiree és társai
9. Cicciolina Nr. 1.	21. Marilyn I.	32. Szerelmem olasz módra
10. Vörös telefon	22. Marilyn II.	33. Római kaland
11. Szerelmemre születtek I.	23. Izó hálószobák	34. Láb-szépségszereny
12. Szerelmemre születtek II.	24. Teresa, a férfifaló	35. Kirándulás
14. Billió dollár úr kedvesei	25. Széld szemű bestiak	a szerelem szigetére

Viszonteladóknak
és magánszemélyeknek: 1.-10. sorszám
között 1.100,- + ÁFA

11.-36. sorszám között 1.300,- + ÁFA
Utánvét esetén plusz postaköltség

Viszontkölcsönzőknek

1.500-4.000 Ft + ÁFA

A filmek kölcsönözhetők:

Budapest,

III. Tóga u. 8.; XXI., Erdősor u. 36.
és XVIII., Havanna u. 50.

A kazettek megvásárolhatók hetköznapi 9-17 óraig
1062 Budapest, Andrássy út 107. Tel./fax: 141-5886

MEGRENDELŐLAP

CÍMÜNK: 1062 BP., ANDRÁSSY ÚT 107.

A megrendelőlapot kitöltve, címmel ellátott
borítékban kérjük elküldeni. Köszönjük.

KAZETTA CÍME:

DARAB

Név:.....

Utca, hsz.:.....

Helység:..... Ir. szám:.....

Kérjük nyomtatott betűkkel kitölteni!

Dátum:..... Aláírás:.....

A peches Sally és a szappanoperák

Julia az enyém! E meglepő kijelentést nemrégiben Sally Field, az ismert filmszínésznő-tehetségkutató-filmproducer tette meglehetősen büszkén, arra utalva, hogy a vilámkarriert befutott Julia Roberts az általa producerként jegyzett filmben fogja élete ötödik főszerepét forgatni.

„A szerepet én osztottam Juliára, még mielőtt ekkora sztár lett volna belőle” – nyilatkozta. „Én imádom! Teljes szívemből!... Ő a legcsodálatosabb tünemény, akivel a pályámon találkoztam! Én találtam meg őt, én fedeztem fel! Julia az enyém” – áradozott róla, másokra kissé féltékenyen.

Sally Fieldet jól ismerjük a Norma Rae, A szenzáció áldozata vagy az Acélmagnóliák című filmekből, de ő volt az egyik legfőbb támogatója 1985-ben a híres Live Aid koncertről híressé vált afrikai segélyprogramnak. Hamarosan több filmjét is láthatjuk majd a honi mozikban, majd idővel videón is. Ezek egyike egy érdekes alkotás – Lányom nélkül soha –, mely film kapcsán Sallynek különös kálváriát okozott a napi politika.

„Pechünk volt a filmmel” – mesélte. „A téma valóságos történeten alapul. Egy amerikai-iráni orvos hazaviszi amerikai családját Teheránba, nyári látogatásra. Azonban úrrá lesznek rajta az egykori szokások, már nem akar visszatérni Amerikába. Feleségét középkori körülmények közé taszítja. Kislányát anyjától elválasztja. Az amerikai feleség persze mindent elkövet, hogy férjét, akit szeretett, jobb belátásra bírja, mindhiába. Elfogják, bezárják, megszörik... Évekig tartó elkeseredett próbálkozások után sikerül csak is-

mét, Törökországon át, sokszor gyalog, nagy nélkülözések közepette hazajutnia.”

A bemutató előtt azután Sallyt azzal fenyegette meg egy terroristacsoport, hogy megöli. Először csak nevette az egészen, de amikor az FBI megszállta a színésznő otthonát, és minden lépését figyelte, már komollyá fordult a dolog. Valós volt a veszély: muzulmán terroristák bosszújától lehet tartani.

Közben az irakiak megszállták Kuvaitot, mind feszültebb lett a helyzet a Közel-Keleten, s az emberek nem mertek elmenni a mozikba, hogy megnézzék az új alkotást: merénylettől, robbanástól tartottak. Januárban kitört az öböl-háború, a televízió éjjelnappal közvetítette a háború híreit, a nézők féltették fiaikat. Megcsömörlöttek, s kit érdekelt már a film, amikor az élet percről percre hozott életbevágóan fontos újdonságokat.

A háborúnak azóta szerencsésen vége, mind többen tértek vissza a mozikba, s így Sally filmjéhez is. Nemcsak az Egyesült Államokban, hanem Nyugat-Európában is.

Éppen az idegfeszültségek levezetésére készült el nem is olyan régen Sally Field másik filmje, a tévés szappanoperák paródiája, a Szappantartó. A történet arról szól, miként készül a stúdiókban egy ilyen sorozat. További főszereplők az Oscar-díjas Whoopi Goldberg és Kevin Kline.

„Nem rengetjük meg a világot, de az emberek végre nevetni fognak. Rá is szorulnak egy kis derűre – vallja Sally –, hiszen embertelen idegfeszültségben élünk.”

T. E.

ÚJ VIDEÓSZENZÁCIÓJA:

VIDEO ED/IT 2

**Professzionális videószerkesztő
kép- és hangkeverő**

kamkorderről – videóra

videóról – videóra

**AZ ÁTMÁSOLT KÉP MINŐSÉGÉT JAVÍT-
JA ÉS FELERŐSÍTI**

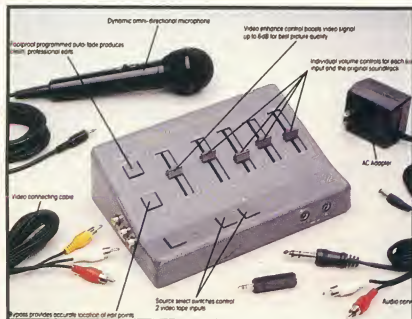
ZENEI FELVÉTEL:

CD-ről, magnóról vagy bármely hangforrásról

HANGFELVÉTEL:

mikrofonnal sztereóban is

rákeveréssel az eredeti felvételhez

Video Sound Mixer

Videó hangkeverő: a családi stúdió

kamkorderről – videóra

videóról – videóra

ZENEI FELVÉTEL:

CD-ről, magnóról vagy bármely hangforrásról

HANGFELVÉTEL:

monóban, sztereóban (két mikrofonnal)

rákeveréssel az eredeti felvételhez

Easy Titler

Videó-feliratozó

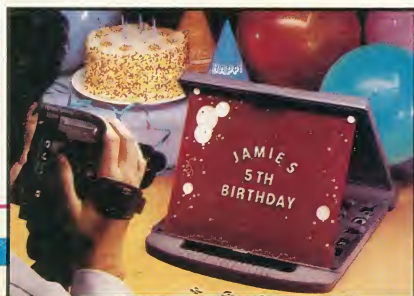
Tegye maradandóbbá saját felvételeit!

MÁGNESES BETŰKKEL: feliratot

címet

időpontot írhat fel

Mindehhez változó háttér áll rendelkezésére!

fogyasztói ár:

Ed/it 2 13 100 Ft

Sound Mixer – mono – 6 220 Ft

Sound Mixer – sztereo – 8 140 Ft

Easy Titler 3 600 Ft

Kaphatók a FER diszkont-üzleteiben:

Budapest VI., Teréz körút,

Podmaniczky utca sark

Tel.: 111-72-15

Budapest VIII., Fiumei út

(volt Mező Imre út) 77.

Tel.: 133-85-69

Viszonteladóknek

nagykereskedelmi áron!

VILÁGSIKEREK VILÁGSZÍNVONALON VILÁGSZTÁROKKAL

MEL GIBSON

GOLDIE HAWN

ROBERT REDFORD

TOM CRUISE
NICOLE KIDMAN

DALE MIDKIFF
DENISE CROSBY

DUDLEY MOORE
DARYL HANNAH

és a filmek:

PALIMADÁR

© 1990. Universal City Studios, Inc. All Rights reserved

MINT A VILLÁM

© 1990. By Paramount Pictures All Rights reserved

LÖKÖTTEK

© 1990. By Paramount Pictures All Rights reserved

HAVANA

© 1990. Universal City Studios, Inc. All Rights reserved

KEDVENCEK TEMETŐJE

© 1990. Paramount Pictures Corporation All Rights reserved

ÉLVE ELTEMETVE

© 1990. By MCA Television Entertainment All Rights reserved

A Paramount Communications Company

DUNA FILM VIDEO A CSÚCSON!

1054 Budapest, Steindl I. u. 6.

